

DĚTÁTKO BOŽÍ!

Sněží — a mráz zebe. Tvé svaté ručky křehnou mrazem. Zebe tě náš chlad a naše slabá, zkomírající víra. Tak slabě plápolá v srdcích tvůj oheň, který jsi přinesl na svět.

Proto, že jsme myslili na sebe, na své pohodlí, na svou slávu, na dny své, proto přišla noc na křesťanstvo. Smějí se Tobě, tvému svatému jménu, rouhají se i tvé svaté lásce. Máš býti králem a máš takové poddané! Nepřítel jásá, že přece on je pánem světa.

My, tvoji služebníci, nedovedeme zapomenouti na sebe, nedovedeme se dáti strávit tvým svatým ohněm, vše dáti, nic si nenechat, vše ztratiti, abychom tebe našli.

A proto jsou tak planá naše slova, matné naše činy. Jsou to mýdlové bublinky, jaké pouštějí děti. A my chceme, Děťátko svaté, dobýti pro Tebe svět!

Víme, jedno jest potřebné, a to jsi Ty, Ježíši. Tebe budeme hledati, tobě přineseme velkodušně k nohám zlato — vše pozemské a časné, zapálíme srdce své ve stárou, vonnou oběť kadidla modlitby dokonalé, trvajících a pokorné, a dáme své srdce prolnouti hořkou vážností myrhy, upřímného hledání Tebe; vždy a ve všem, aby nám zhořkl svět a vše, co nám nabízí.

Abys Ty, Děťátko svaté, kralovalo v srdcích našich a aby oheň tvůj žhavý tak zaplnil naše jitro, aby nutně zapaloval všechny, kteří se k nám přiblíží. Amen!

P. SILV. M. BRAITO, redaktor.

NÁBOŽNÍ

Říkáme „nábožní“, „zbožní“ a myslíme totéž, nebo třeba někdo ani dobře neví, co myslí. My musíme věděti, protože bude řeč o nábožných i o zbožných.

Zbožnost je částí nebo květem nábožnosti. Nábožný je člověk smýšlením a jednáním na Boha orientovaný, k Bohu směřující. Zbožný člověk má náboženství a z Boha žije; totiž je životem Bohu skutečně oddaný. Aspoň nějaká nábožnost je podmínkou spásy duše. Z nábožného se státi zbožným jest ideálem křesťanství.

Pro duchovní život nábožnost značí základní kámen budovy duše s příbytky ctností. Je tedy napřed třeba uvědomělosti o nábožnosti.

Čteme v Summě sv. Tomáše Akvinského (II-II 81) o nábožnosti a shledáme tyto poučky: Náboženství řídí člověka k Bohu, jenž má míti vliv na každé naše rozhodnutí, jsa uznáván za náš poslední a nejvyšší cíl, kterého věrou a osvědčováním víry máme dosáhnouti. Nábožnosti náleží dávat Bohu patřičnou čest a jednati s úctou k Bohu, jež uznává za nejvyššího Tvůrce a Vládce všech věcí. Ctnost nábožnosti buď Bohu dává, nebo od Boha chce přijímati, vyznávajíc svou podrobenost a jeho svrchovanost. Ona řídí všechno, co se má díti z úcty k Bohu. Souvisí se ctností spravedlnosti, snažíc se dáti Bohu, kolik může, kolik Bůh žádá a jak to žádá. Po víře, naději a lásce nejvíce sblížuje s Bohem, konajíc skutky přímo a bezprostředně z úcty k Bohu a pro čest Boží. Při ní hlavní věci jsou vnitřní úkony, jež jsou její podstatou; vnější úkony jsou podružné, jako znamení úkonů vnitřních. Vnitřní úkony nábožnosti jsou zbožnost a modlitba; zbožnost: ochotná a vroucností prodchnutá vůle co nejlépe Bohu sloužiti; modlitba: úkon duše,

uctívající Boha, uznávající, že ho potřebuje jakožto pramen všeho, co může mít. Vnější úkony nábožnosti jsou: klanět se, obětovati, zavazovati se sliby, přísahati, zapřísahati Boha, s úctou vyslovovati jméno Boží Svatost se neliší podstatně od nábožnosti. Svatost je všeobecnější, spojujíc každý svůj úkon s Bohem.

To je nauka andělského učitele v málo stručných větách. Máme-li si podle ní utvořit pojem nábožnosti a nábožného člověka, vidíme jasně, co viděli oni dva staří mudrci. Jeden pravil, že jako hlavní součástíou krásy lidského těla jsou oči, tak hlavní složkou krásy duše je ctnost nábožnosti; druhý řekl, že jako stín je vlastně po způsobu země přijatým odleskem slunce, tak ctnost nábožnosti je odleskem Boha v duši.

Jak mnohému člověku zle křivdíme, nazývajíce jej nábožným. Došli jsme dokonce až tam, že nábožný člověk jest jméno s nádechem příhany. A přece, opravdu, chcete-li, podle pravidel nábožný člověk si vynutí svým zjevem úctu i lásku. Nábožnost je hlavní složkou krásy duše.

Člověk nábožný je člověk duševně vyrovnaný. Nekolísá, nehledá dnes zde a zítra jinde, neslouží dnes tomu a zítra onomu, nedovede býti výstředním — leda v oběti pro Boha a z úcty k Bohu i pro tvory Boží, pro Boží zájmy.

Cesta k nábožnosti je základem budovy duše a ctností. Je zakotvením v Bohu. Jak nastoupiti tuto cestu a jak po ní jíti, toť první životní otázkou pro člověka toužícího po ctnosti. Nastupuje se cesta nábožnosti upevňováním v duši pojmu svrchovanosti Boží.

Svrchovanost Boží. Kdyby každý křesťan věděl, co to znamená. Bůh je bytost, ve které všechno jest jasná záře beze stínu — bohatství bez nejmenší mezery — moc bez nejmenší slabosti, takže jí nelze nikdy a v ničem uniknouti — moudrost bez možnosti pochybiti — síla ustavičně proudící tvorstvem a je držící jako dítě hračičku na dlani — Otec, jenž v lidech na zemi má své děti a chce je udržeti ve svazku, cti a lásce své rodiny; jenž ani nejnevěděčnejšímu neodpírá všech svých darů.

Kdyby každý křesťan věděl, co to znamená: člověk je tvorem tohoto Boha, po celý svůj život více od něho závislým, než je dítě od rodičů v první den svého života — tvorem, jenž má stanovenou délku cesty života i cíl její před tváří takového Boha, aby byla posouzena jeho práce — tvorem, jenž má v sobě vypracovati podobnost se svým Bohem a nemá k tomu sám od sebe nic - tvorem, jemuž takový Bůh dal možnost, ba právo vztáhnouti svou prázdnou ruku, aby dostala chleba, nástroje ku práci a práci začatou!

Kdyby — pak by se nastoupila cesta nábožnosti. Duše by se napřed choulila v užaslé úctě, ale též v úctě blažící. Upevňovala by tuto úctu v sobě.

A upevňovala by nábožnost v sobě dávajíc Bohu a od Boha se snažíc přijímati. Není nábožnosti bez takového spojení s Bohem, dáváním totiž a přijímáním od Boha. Křesťanu jest jasno, co obsahují tato dvě slova, dávat i přijímat. Znamenají udržování duše v zalíbení Božím, tedy aspoň bez těžkého hříchu. Neboť již ve Starém zákoně odstrkoval Bůh okázale ruce špinavé, byť plné darů; a již tam slavnostně prohlásil, že neplynou dary Boží do duše opanované hříchem. Znamenají bdělost na práva Boží a povinnosti člověka k Bohu. Znamenají neúnavnost.

Vyvrcholením ctnosti nábožnosti v tomto smyslu, toť vkročení na cestu svatosti.

Jeví se tu plodnost pojmu úcty k Bohu a smyslu pro čest Boží. Nejen základem křesťanského života je ctnost nábožnosti, nýbrž silným, bohatě rozvětveným kořenem, z něhož roste bohatství Boží vinice.

Snad musíme opravovati své pojmy podle nauky andělského učitele. Až je opravíme, až si větu za větou jeho nauku prorozjímáme, uvidíme zřetelně krásu cesty a ucítíme nemožnost zůstat mimo ni.

P. EM. SOUKUP O. P.

Vznáš-li se duše ve výšinách Boží dobroty, dostane zvláštní touhu oddati se jí. Uvědomuje-li si rozjímáním, že Bůh je dobrý, přirozeně letí do jeho objetí, neboť se rozněcuje v lásce. Ať si hledá každý svoje dobro kdekoliv, má duše spočívá v Bohu, pod křídly jeho dobroty, kde má své štěstí a svou naději. Zakotvila v přístavu. Zdrčena a zhroucena často svou maličkovostí a ubohostí nalézá jenom v Bohu svou sílu, svou oporu.

Zdá se, že si člověk nesnadno zachová vnitřní zbožnost. Jsou kratičké chvíle, kdy duše plesá v posvátném nadšení, tak kratičké, že se záhy octne člověk zase ve všedním běhu života, jeho pozornost je zaujata malichernostmi. Kam zmizela ta nálada, v níž bychom kráčeli tak radostně cestou života?

Boží dobrota působí tyto kratičké okamžiky sváteční chvíle, v nichž se chvěje celá naše bytost, aby dopřála člověku odpočinku, oddechu. Jest to však zvláštní dar Boží, takže k pravé zbožnosti stačí oddanost vůle Bohu, ochota zasvětit se jeho službě, i když necítíme při tom zvláštního vnitřního potěšení. Chvíle vnitřní radosti jsou jen svátečními dny, po nichž se střídá celá řada všedních dnů.

Všední dny musí býti též posvěceny. Když se naše vůle vzdá zcela svému Otci, když se svěří jeho dobrotě, aby mu ochotně sloužila, pak vyplňuje svůj všední život leskem krásy Boží. Na noční obloze oddané duše svítí hvězdy, byť se i zdálo, že snad je zahalena hustým mrakem.

K této ochotné oddanosti Bohu spěje duše rychlými kroky, kdykoliv uvažuje o Boží dobrotě a své maličkovosti, neboť tyto dvě propasti se navzájem vyplňují. Boží dobrota v nás budí lásku, poněvadž, co je Boží, je nejvíce hodno lásky a tím se vzrůstá naše oddanost. Všimneme-li si povahy oddanosti, cítíme, že se rádi oddáme dobrému člověku, u něhož je jistá plnost, ochota a dobrotivost, pro niž se mu svěřujeme. Naše duše postřehne vše v Bohu, když o něm uvažuje. Bůh se jí zjevuje jako svrchovaně dobrotivý a hodný lásky a přijímá její oddanost a jako rukojmí sesílá jí odlesk svého věčného blaha — svatou radost. Svěřiti se Bohu předpokládá dětinnou lásku a zaručuje nejuplněnější bezpečnost. Není závislá na rozmarech citů, jak se často přihází v oddanosti lidské, ba ani nesmí býti sentimentální.

Kdo se oddá Bohu jen z citlivosti, z okamžitého výronu citů, nebude stálou ani pevnou jeho oddanost, neboť lidská citlivost se vzruší snadno jiným předmětem a pak je konec s oddaností Bohu. Sentimentalismus naopak je v duchovním životě nebezpečný, neboť rozmar citů se dá snadno rozvířiti. Přijde-li nový náraz, silnější než předešlý, obrací se celá citová oddanost jinam.

V duchovním životě musí býti pevnost, stálost. Oddati se Bohu znamená svěřiti se mu vůlí pevnou, odhodlanou, upoutávající celou lidskou činnost k Bohu. Vůlí jsouc upevněna se nedá pobouřiti snadno hladina lidské duše rozmarem citlivosti, neboť její nejvznešenější afekty vůle utkvěly v nezměnitelném Bohu. Blažený, klidný přístav uprostřed bouře našeho života.

Zdá se býti hodně nesnadným nepodléhati vlivu citových rozmarů. Jak rozmanitě bývá napadána naše citlivost se všech stran, k pláči, k radosti, ke smutku, k rozkoši atd.

Pevnost jednání zjedná jenom vůle. Upevnila-li svůj poměr k Bohu svou oddaností, zjedná si ustavičný klid — nesmírný klid mlčícího hvězdného nebe. Jako poutník upírá svůj zrak k cíli a jde bezpečně za ním.

Bouře citů ji nevyruší, poněvadž je ovládá, naopak slouží jí k upevnění svazku oddanosti k Bohu, neboť jeho dobrota ji zastřela a soustředila její činnost. Citlivost, uvedena do poddanství vůle, se rozplývá v Bohu, ve svém nejlepším předmětu a tím podporuje hlavní, podstatnou zbožnost vůle.

Podivuhodně splývají ve zbožnosti svatá radost a zármutek, k němuž vybízí Kristus: Blahoslavení kající. Z úvahy o Boží dobrotě a z oddanosti plyne radost, z rozvahy o vlastní maličkovosti a nouzi vyplývá zármutek a splývají v krásný soulad ve zbožnosti, v oddanosti Bohu, tím se uklidňuje i rozmarný svět citů uveden na pravý předmět a podroben vůli.

GESTO MODLITBY

Baedeker se ztotožňuje s těmi, kteří litují, že Španělsko nezůstalo pod vládou Maurů až podnes a že dnes tam nestojí mešity, nýbrž katedrály. Španělé prý zničili skvělou kulturu maurskou a dnes i česká kapacita, která vydala knížku o Španělsku, domnívá se, že v Córdobě dosud je mešita. Bylo by asi lépe, kdyby se Evropa končila u Pyrenejí, a co je od nich na jih, kdyby se počítalo k Africe. Tyto sympatie k islámu nejsou ovšem nejnovějšího data; už po několik set let bývají s oblibou čas od času kříšeny a zdá se, že bývá výhodno občas zalkat nad vyspělými kulturami, které nepřátelská ruka nešetrně zničila. Neboť musí-li už někdo být ukřižován, nikdy se nesmí dopustit, aby to byl Barabáš. Ti Španělé prý byli v boji s Maury Istiví, věrolomní, nečestní a ukrutní. Lze se dle toho tedy domnívat, že to stateční a obětaví hrdinové nebyli a že Maurové jako praví ušlechtilí mudrci z pouště jim vznešeně ustoupili, nechtějíce prolévat jejich krev. Viděl jsem tam jeden obraz Goyův, na němž je vymalováno, jak jezdci v boji stahují tlustého a velikého Maura s koně a jeden z nich mu vráží s velikou chutí ostrou zbraň do břicha. Jak by nad tím nekvílelo srdce osvícené Evropy?

Ale všechno toto plémě maurské musilo býti vybito a vyhnáno ze země i se svou kulturou, aby se ze Španělska mohla stát hlava Evropy.

Vyprahlá země; přechod mezi zelenou Evropou a šedožlutou pouští; pýcha; svatost; kontemplace.

V katedrálách a křížových chodbách mají tam oltáře de la Virgen de Peña para socorro y consolación anebo Maria Santissima de los desamparados. Tam se mohou lidé uchýlit do kouta nebo do přití, ulevit si v bolesti a modlit se za odvrácení zoufalství pro sebe i pro jiné. Pocházejí tak asi z počátku sedmnáctého století. Někdy lze tu a tam zahlédnouti některého prosebníka.

Dívky a ženy chodí ve Španělsku do kostela jen v závojích. Jsou to malé a krátké černé závoje, které přikrývají vlasy, čela se pouze dotýkají, též ramen se pouze dotýkají. Před kostelem si kladou závoj na hlavu, vycházejíce jej obyčejně odkládají. Je to spíše jen formalita, ač velice přísná a vážná, ale svědčí o úctě k chrámu a mimo to je to věc očím velice sympatická. Každé ženě bez rozdílu věku, postavy a vzhledu ten černý závoj sluší. Stane-li se, že si některá zapomene závoj doma či vyjde z domu jak bez závoje, tak i bez úmyslu jíti do kostela a zachce-li se jí pak přece do kostela vstoupit, pomáhá si dovolenou obvyklou improvisací, položí si na hlavu obyčejný rozložený kapesník, což ovšem už není tak pěkné. S hlavou nepokrytou však ženy v kostele prodlévati nesmějí. Na všech dveřích kostelních jsou vyvěšeny cedule, jimiž se dámy prosí pro lásku Boží, aby do chrámu nevstupovaly v šatech nepřiměřených, jež údy a šíji nepřikrývají, a s hlavou nepokrytou. Tento příkaz je v celém Španělsku zachováván velmi uctivě, a poněvadž návštěva kostelů je tam všeobecná, má to vliv na ženskou módu. Byl jsem ve Španělsku v druhé polovici července, ale viděl jsem tam, aspoň na ulicích a ve vlaku, ženy jen v šatech s dlouhými rukávy, bez výstřihů, a šaty jim všem přikrývaly kolena i v chůzi. Myslím, že právě nejzkušenější světáci, pokud ovšem mají estetického genia, mohou býti tomuto vlivu církve na módu povděční, neboť ženy jsou v tom mnohem krásnější než ty, které chodí u nás, ukazující své beztak kratičké kalhotky nebo spínací košile i v bezvětrí.

V kostelích a kaplích tam mají zvláštní lehké stoličky, které mají na jedné straně sedátko, na druhé straně klekátko. To si přinesou k tomu oltáři, kde se právě konají bohoslužby; pak to zase odnesou na vykázané místo. Pohled na ty lidi je velice krásný; jest vidět, že se dovedou modlit a že se modlí po celý ten čas s veškerou usebraností. V kostele samém na holou dlažbu neklekají. Zato klekají na stupeň v těch odlehlých kaplích de la Virgen de Peña para socorro y consolación anebo Maria Santissima de los desamparados.

Gesta modlitby jsem si začal všimati až za války v řeckokatolických kostelích a vidím, že téměř každý národ má gesto jiné. Řečtí katolíci staroslovanského obřadu se vrhají na zem a líbají dlažbu s jakýmsi bolestným vědomím své bídy a nicoty; právě tak přicházejí líbat ikonu, ležící na stole. Jednou na frontě vojáci bílili jizbu a obrázky svatých na stěně zastříkali vápnem. Přišla žena z té chalupy a hubovala, proč je vojáci zastříkali, že ji mohli zavolat, aby je sňala. Pak vylezla na lavici a utírala je pečlivě s jakousi zarmoucenou důvěrností. Pak jsem se často díval na Poláky u Panny Marie v Krakově. Tam se modlily ženy se rty pevně sevřenými, snad i se zuby zaťatými, jen chvílemi se ozval vzdech a několik zašeptaných slov, a bylo to mocně tiché, jako když hořící keř hořel bez praskotu a neshořel, a bylo to bílé,

podmračné jitro, zvláštní čistota a bělost nade vším hořem a nad nečistotou běd válečných. Pak jsem viděl gesto zbožnosti u nás, ach, tak vzácné, ač překrásné! Gesto dívčího pokleknutí, sklonění hlavy a bití v prsa; pak ruce sepjaté, zdvižené téměř až ke rtům, a pohled upřený s mileneckou cudností na oltář. U nás totiž příroda takové gesto odměřuje velmi opatrně a přesně. Stálý boj s haeresí, skepsí, nevěrou a podezíravostí vynutil si takřka od samé přírody určitou zdrženlivost a opatrnost, zbavil je veškeré patetičnosti a okázalosti. U nás už tělo, srdce i duše jsou dědičně vědomy toho, že každý nedosti tlumený projev zbožnosti by vzbudil v okolí ať slyšitelný či neslyšitelný sykot, ať viditelný či neviditelný úškleb a rouhání. Tím je tělo naučeno, aby výraz zbožnosti tlumilo co nejvíce a nejlépe; ne snad z ostychu zbabělého, ale z ostychu cudnosti. Láska k Bohu má u nás půvab lásky tajné. Proto u nás gesto zbožnosti je velice diskrétní a svrchovaně ekonomické; šetří každým centimetrem pohybu a šeptá v pianisimu. Ale právě v té ekonomii nabývá soustředěnosti a zvláštní skvělé minuciesní dokonalosti a delikátnosti, která se zase nenajde tak snadno v národech, u nichž neomezenost projevů zbožnosti se považuje za samozřejmost.

V hrdé a svobodné zemi španělské, jejíž světci jsou podobni prudce planoucím pochodním, lze viděti ještě dnes v pobočních kaplích lidi, kteří se modlí na stupni před oltářem s rukama rozepjatýma. Ty ruce jsou buď zdviženy jako při Dominus vobiscum, anebo spuštěny dolů, s dlaněma k oltáři jako při přijímání stigmat. Na člověka, přicházejícího ze severu, působí to úžasně. Je v tom majestát důvěrnosti, odevzdanosti a naděje. To je vrchol epopoje lidského náboženského cítění.

Podobné gesto jsem viděl na sever od Pyrenejí v Lurdech. Přiznám se, že nebylo mým úmyslem jeti do Lurd, ale poněvadž náš vůdce tam jeti chtěl a musil, nezbývalo než jeti s ním. Přišli jsme právě na kázání před jeskyní. Jel a šel jsem tam s city dosti neutrálními či velmi neutrálními, poněvadž představa Lurd vždy je spojena s různými neutěšenými představami těch věcí, které zde a odtud utlačují všecko duchovní, aby zázraky duchovní byly zastíněny zázraky hmotnými. Uzpůsobení ulic, krámů, hotelů, i to upravení basiliky, ba i to kázání francouzského kněze na kazatelně u jeskyně působilo na mne velice tristně. Na pojízdných nosítkách leželi nemocní, přikryti houněmi, a čekali; za nimi lidé stojící. Pak se kněz modlil, pak volal s lidmi po třikráte francouzské úpění: Mére, nous vous aimons! Lid to volal po něm a byl jsem smuten, když se mi toto volání nezdálo ani příliš věrohodným, ani příliš vhodným a když se mi zdálo, že by tato slova potřebovala jakéhosi odborného zpytování. Ale pak kněz odešel a ti, kteří byli více vzadu, modlili se klečíce. Tu jsem viděl tři sestry, stejně oblečené v bílých či světlých blůžkách, tmavých sukních, nejmladší asi dvanáct, nejstarší sotva dvacet let. Klečely vedle sebe, s rukama rozepjatýma, dolů spuštěnýma, s dlaněma dopředu. Byly zřejmě zdravé a modlily se asi za někoho z rodiny. Krása jižní Francie. Šel jsem se svými druhy pomalu k zábradlí, a poněvadž jsem věděl, že ani katolík nemusí jíti po mostě, dokud se nepřesvědčí o jeho pevnosti, rozhodl jsem se učinit zkoušku. Otočil jsem se prostřed lidí k těm dívkám, dívaje se jim do planoucích očí, upřených k soše Panny Marie, snaže se zachytiti je věrně jako fotografická deska. Bylo to asi tak, jako by z těch tří dívek byly napjaty dráty k soše Panny Marie, já se těch drátů dotýkal a ze zvědavosti se na ně zavěsil, abych zkusil, zda se nepřetrhnou. Výsledek však byl ten, že jsem toho okamžitě musil nechat, oči mi klesly a cítil jsem omráčení úžasem, jako bych se dotkl elektrického proudu. Jejich zbožnost měla krásu hluboké naivity, jak ji charakterisuje Ernst Hello, která jim zářila z obličejů velice spanilých a vymodelovala i jejich těla. Opravdu neviděly nikoho a ničeho jiného než Pannu Marii a myslím, že asi byly vyslyšeny.

Francouzské gesto zbožnosti jest měkčí, naivnější; španělské se podobá těm kamenným chrámům, které jsou jedinou, ale zato úžasnou okrasou Španělska. Hlad, žízeň, sucho, poušť a skály, to všecko ničím není, jen když tu vyrůstá chrám, pevný a vznešený; chrám — to jest všecko; jiného tu není. A proto i do toho gesta zbožnosti se vkládá všecka krása; do kterého jiného gesta by se měla vložit?

JAROSLAV DURYCH.

V BOHU

(Kurs vnitřní modlitby 1)

Sv. Terezie přála si vystoupiti na vysokou horu, aby ji mohl slyšeti celý svět, a volati do všech úhlů: modlete se, modlete se, modlete se!

Modlitba prosí od Boha vše, čeho potřebujem, abychom došli k němu, jenž jest naším nadpřirozeným určením. Prosíme o milosti a jeho pomoc a o dary pozemské v té míře, jak jsou prospěšný našemu spasení. Proto se nesmí modlitba zvrhnouti jen v žebrání o zdraví a počasí a zdar prací, nýbrž cílem modlitby musí býti především, aby bylo království Boží v nás a v celém světě. Proto jest modlitba nábožným povznesením mysli k Bohu.

Modlící nechce zvrátiti vůli Boží a jeho věčná určení, jak nám neprávem někteří protestanté a filosofové předhazují. Vše Bůh určil, ale též určil, abychom určité věci nabyli, modlíce se o ně. Tedy zároveň s milostmi a dary chce Bůh od věčnosti i jich udělení našimi modlitbami.

Proto je modlitba tak potřebná, že jí vyznáváme, že On je nejvyšším dobrem a že On je naším cílem a že jen proto, že potřebujeme toho či onoho daru, abychom přišli snáze k němu, že oň prosíme. Modlitbou uznáváme Boha za nejvyššího Pána všeho, neb od něho vše očekáváme a jeho o vše pokorně prosíme.

Proto jest dobrá každá modlitba mající potřebné vlastnosti. Proto jest dobrá i modlitba ústní a nikdo nemá práva ji zavrhovati nebo se jí vyhýbati. Máme se jen tehdy přestatí ústně modliti, když nás právě ústní modlitba vyrušuje, rozptyluje, protože nás již dosti připravila k modlitbě vyšší. Toť je totiž účel ústní modlitby: projeviti poddanství všech údů Bohů a potom příprava, abychom vešli do intimního styku s Bohem. Jakmile nás ústní modlitba zapálila, nejsme-li povinni ke zvláštní modlitbě ústní příkazem nebo sliby, máme se oddati vlnám, jež se rozlily v duši ústní modlitbou. Proto za starých časů, jak čteme ve starých dominikánských kronikách, setrvali bratři na modlitbách po společných kněžských hodinkách. Jejich duše byla zapálena láskou při ústní společné modlitbě a nyní se nořili do onoho ovzduší, jež ústní modlitba v nich připravila.

Po dobré ústní modlitbě nastává ztišení, vanutí klidného, tichého větru Božího. Duše se modlí vlastně dále. Vždyť to neznamena, že po odříkání určitých modliteb jsme s Bohem vyrovnáni a že zase můžeme jíti po svých zaměstnáních patřice zase sobě a světu.

Duše potřebuje se pohroužiti do Boha, když okusila jeho sladkosti, když poznala, že on je jediným jejím pokladem, že se musí k němu nějak přiblížiti. Pohroužení do Boha, přibližování se jemu, hle, jádro vnitřní modlitby! Modlitba, která není vázána na určitá slova, na určité formule, které jiný vyslovil, modlitba, která mluví s Bohem, jak to duch a srdce velí, modlitba, která není vyrušována pohyby rtů a těla.

Proto můžeme takto opsati vnitřní modlitbu: Vnitřní modlitba jest intimní styk s Bohem bez vyjadřování slova formulí, kdy duše se prostě ponoří do Boha. Patří na jeho vlastnosti, na jeho svatá tajemství. V tomto patření vidí duch, jak jsme vzdáleni od Boha, jak se máme změnit, abychom se přiblížili k Bohu. V Bohu vidí duše, co jí ještě chybí a jak může a má změnit své jednání. Podávám konečně výměr: Vnitřní modlitba je pozdvižení mysli k Bohu a vůle, aby vzdala Bohu to, co je mu povinna, aby se stala dle něho lepší.

Ponořiti se do Boha! Zapomenouti na celý svět, na všechno, co je kolem nás, a jen síliti se přebýváním v jeho svatých stáncích.

Jsou různé vnitřní modlitby. Pro začátečníky, pro pokročilé a pro dokonalé. (Třeba rozeznávati trojí druh vnitřní modlitby. Modlitba rozjímavá, modlitba milující (jež bývá v češtině nazývána modlitbou citů; což naprosto nevystihuje skutečnost) a pak modlitba nazíravá.)

Nechceme v ničem předbíhati a nechceme též nikoho vésti tam, kam si vede Bůh sám své duše. U nás nemožno vlastně nic předpokládati a proto začínám od prvých základů. Jich si budu především všimati a až nakonec, jako pro poučení a podání uceleného systému nauky o vnitřní modlitbě, pojednám o modlitbě vyššího stupně.

Pojďte za námi všichni, kteří se chcete naučiti dobře rozjímati, dobře obcovati s Bohem, mluvit s ním prostě a nenuceně jako dítě s otcem.

Rozjímati! Je to vůbec potřebné? Není to jen pro kláštery?

Známe snad dobře pravdy víry. Slyšeli jsme je tolikrát, snad je ještě umíme nazpaměť. Ale jak se s nimi srovnává náš život? Kolikrát, bohužel, právě nedostatkem prožití oněch svatých pravd zůstaly tyto pravdy docela na povrchu. Sémě božských pravd padlo na skálu našich srdcí. Nemělo půdy a nemělo vláhy a proto nevzešlo. My, kteří se zoveme hrdě katolíky, jsme jimi, bohužel, jen v kostele a to ještě kolikrát jakým způsobem! Bůh a my byli jsme si cizí. Šli jsme podle sebe. Několikrát za života jsme se zase sešli, podívali jsme se na sebe: my na Boha jako na cizího mocnáře a zase jsme šli dále, za svým obchodem, za ženou, za slávou, nebo prostě jen do kanceláře jako nahrbení píšící otroci. Náš duchovní život můžeme nazvat klidně spánkem. Pravdy byly uloženy do našeho srdce, ale v něm bylo pořád tolik zima, že nemohly vzklíčiti. Tu a tam vzešlo nesmělé slunko jakési lásky k Bohu, ale co vzešlo pod tímto slunkem, to bylo tak mrtvé a slabé, že to bylo vše, jen ne zlatá pšenka plného, božskou životností nalitého klasu. Nám byl opravdu dobrý a sladký Bůh Bohem docela cizím. Měli jsme se státi dokonalými dítkami Božími a zatím jsme byli po celý život takovými neduživými duchovními trpaslíky. Oheň Boží nezažehl nás. To proto, že jsme sami dobrovolně prchali před tímto ohněm.

Proto nutno, aby to vše, co jsme slyšeli dobrého a krásného o Bohu, aby ožilo v duši, aby se zapálilo. Bůh jest oheň a zapaluje všechny ty, kteří se k němu přibližují. Svaté pravdy Boží musí proniknouti duši, musí ji přetvořiti.

Proto nutno, aby nás něco probudilo k novému, lepšímu životu.

Vnitřní modlitba sestoupí s námi nyní v klid Boží a v tomto klidu zahřmí na nás její vanutí. Ukáže nám hrůzu stavu, ve kterém jsme dleli, ukáže nám velikost a krásu toho, k čemu jsme měli spěti. Otevře nám oči a ukáže nám, co je Bůh a co jsme my a co můžeme býti a co máme býti.

Ach, kdybychom znali Boha! Jak by nám zhořklo vše pozemské. Vnitřní modlitba ukazuje nám v jasném, přímo oslňujícím světle vlastnosti Boží a v tomto světle vidíme svůj ubohý, hrozný, nemožný, neudržitelný stav. Víchř Božího vanutí ve vnitřní modlitbě setřese s duše naší všechny padavky, vše, co se přivěsilo na duši neužitečného, příživnického. Když spatříme Boha, když se nad ním zamyslíme v usebrání, vidíme marnost a prázdnotu všeho bez Boha a mimo Boha. Vidíme, že vše jen v Bohu nabývá svého smyslu a že mimo Boha všechny věci se kloní k přišernosti, že se stávají nástrojem jeho děsné spravedlnosti.

Neznáme Boha, neznáme ani sebe. Myslíme si, že jsme dobří, snad někteří si myslí, že jsou svatí, dokonalí. Kdyby jen nahlédli do sebe v Božím zrcadle! Viděli by, jak jsou malí a slabí a chudí, jak potřebují koupele v Božím milosrdenství, jak jsou daleko od Boha. Kdo pohlédne do ostrého zrcadla, k tomu ještě ozářeného silným světlem, uvidí každou vadu a skvrnu na sobě.

Vnitřní modlitba dává nám nahlédnouti do Boha, do našeho nejlepšího zrcadla. Kdo se zamyslí nad Boží dokonalostí a srovnává s touto dokonalostí svou ubohost, hned jasně spatří, kde se musí polepšiti, jak jest ještě daleko od Boha a jakou cestou nutno se bráti, aby se k němu aspoň nějak přiblížil.

Protože neznáme Boha, proto ani po něm nedychtíme. Kolikrát všechno naše říkání o touze po Bohu jest lží. Toužíme po Bohu a nevydržíme ani chvíli u něho prodlíti. Toužíme po Bohu, a kdyby nám vzal něco z toho pohodlíčka, jež nám umožňuje toto prohlašování lásky, myslím, že bychom na nic jiného nemyslili než na to, co jsme ztratili. Milujeme Boha, a zatím milujem svět a jeho dary a jeho radosti. Bůh patří, abych tak řekl, jako krásný obraz madony do občanského salonu. Ta nechť k Bohu a věcem božským! Jak je dlouhá a nekonečná mše svatá, jak nekonečný třeba jen Otčenáš. Jak hořké sebezapření, nepohodlí! Bůh měl by nám dostačiti, když říkáme, že jen po něm toužíme. Ale ne, my toužíme po všem pozemském a časném. Ctnosti jsou nám těžké. Jak neradi odpouštíme, jak neradi zapomínáme a jak je nám nudná tichost a ostatní ctnosti! To jsou všechno ctnosti, které nás mají připodobniti a přivesti k Bohu, mají býti projevy naší lásky. Ach, jak je ubohá a nalhaná ta naše láska! Sebe milujem, sebe, ne Boha.

Teď ale se ponořme do Boha! Opravdu a svědomitě si řekněme: co jest svět a jeho dary. Srovnejte si, jak nekonečně vyšší, dokonalejší je Bůh. Když duše takto vše do důsledků promyslí a když má opravdu upřímnou touhu po dobru a

po štěstí nekonečném, není prostě možné, aby se nezvedla, aby se pomalu neosvobodila od zla a od hříchu a posléze i od věcí tohoto světa. Vždyť celou bytostí hledáme lásku nekonečnou, hledáme něco, co by bylo opravdu hodno našeho milování. Jak musí přitáhnouti vůli patření, rozjímání o dobru, jež všechna dobra zastiňuje! Před naším duchem ve vnitřní modlitbě stojí Pán plný lásky, láska sama, dobroty moře, dívá se na nás, otvírá nám zraněným a hledajícím své srdce za pevný přístav. Rozjímáme o spravedlnosti Boží, jež nutně musí odvrhnouti od sebe lidské plevy, jež nesnesou vanutí jeho svatého dechu, plevy, v nichž není božského života, božského zrna. Jak se musí zachvíti duše, která procítí, co je Bůh a co jsou pozemské věci, jak jí to musí otrásti. Jak pak vzplane vůle opravdovým plamenem, jenž pak září na cestu celému dalšímu životu.

Chceme k Otci, otci dobrému, jenž je ochoten přijmouti vždy své dítky i dítky, které poskvrnily svých bílých šatů. A stačí jen rozjímati Otčenáš, stačí jen se zamyslet hned nad prvním slovem, abychom chtěli se něžně přituliti k tomuto dobrému, pečlivému otci, jenž má starost o zbloudilé dítky, aby hladem a nouzí nezhybnuly.

Tak se pomalu vůle zvedá, vidí v Bohu pomíjejícínost všeho, vidí, srovnávajíc Boha s pozemskými věcmi, jak on je nekonečně věrný, a jde k němu a zhořknou jí věci, které nedovedou nasytiti.

Když se takto ponoříme do Boha, odnaučíme též vůli spoléhati se na sebe, protože jí rozum poučený lepším poznáním ve vnitřní modlitbě ukáže její nemohoucnost ve věcech nadpřirozených, kdy by byla sama na sebe odkázána. Tak vyléčíme vůli svou z pyšného přilnutí k sobě a budeme pokorně vše očekávat od Pána, který vše má a těm, kteří jej pokorně prosí, také vše dá.

Nemožno lépe vyjádřiti smysl vnitřní modlitby, než jak to učinil Blossius: Duše se zbaví vnitřní modlitbou všeho lidského a oděje se sklony božskými a přetvoří se Bohem.

Ukončeme tuto studii slovy sv. Terezie, největší učitelky duchovního vnitřního života v novější době. Ji zachránila také vnitřní modlitba od vlažného života, a proto mluvila ze zkušenosti, když psala: Zde (ve vnitřní modlitbě) ničeho se nemusíme báti a všeho můžeme si žádati. Ovšem, jen pomalý je pokrok, budiž, ale aspoň se naučíme dobře znáti cestu k nebi... Člověk si nevyvolil zbytečně Boha za přítele. Neb, dle mne, je vnitřní modlitba přátelským obcováním s Bohem, kde duše obcuje sama s tím, o němž ví, že ji miluje. Jak jsi nesmírně dobrý k takové bytosti, můj Mistře! Viděla jsem to dobře ve svém případě a nechápu, proč by všichni neměli toužiti přiblížiti se k tobě tak něžným přátelstvím! Lituji ty, kteří se zříkají vnitřní modlitby. Slouží Bohu na své útraty. Bůh platí sám za ty, kteří vnitřně se modlí... (Svéživotopis hl. VIII.)

Ďábel pak snaží se všemi prostředky odraditi duše od vnitřní modlitby, protože, bídník, ví, že duše, která vytrvá ve vnitřní modlitbě, je ztracena pro něho... (tamtéž hl. XIX.)

P. SILVESTR M. BRAITO, O. P., ŘÍM.

SALVETE, FLORES MARTYRUM...

Hymnus pro chvály a jitřní na svátek sv. nemluvnátek betlemských. Jest částí hymnu od sv. Prudentia ze století IV.

Ke chválám:

Buď květe mučedníků, zdrav!
Vás na úsvitě života
nepřítel Kristův rozmetal
jak vichr růží poupata.

Vy něžné stádce obětní,
jste první žertvou Kristovou...

Teď pod oltářem s korunou

si hrajete i s palmou svou.

Pro jitřní:

Hle, slyší tyran s úzkostí,

že přišel na svět králů král,

jenž by pak s trůnu Davida

nad Izraelem panoval.

„Již vtírá se, chce vyhnat nás,
tak v šílenství zní jeho řev —
„Jdi, vojáku, a uchop meč,

ať kolébku mu zbarví krev!“

Co Herodes má ze hříchu?
co vy získává zločinem?
V tak četných vraždách uniká
své smrti Kristus přece jen.

Buď sláva Tobě, Ježíši,
nám z čisté Panny zrozený,
i s Otcem, s Duchem přeštedrým,
až po věk neobmezený. Amen.

PŘELOŽIL ANT. ŠTEMBERG.

BIBLICKÝ SAMSON — SLUNEČNÍ MYTOS?

Biblické vyprávění o Samsonovi je velmi cenné, jsouc vyličením života, kultury a práce Izraele. Jsou tu pohledy do venkovského života, do selských svárů, do styků Izraelitů s novými sousedy Filišťany. Dovídáme se, že se Izraelité ženili smíšeným manželstvím s dcerami cizinců. Všem Izraelitům se to ovšem nelíbilo, neboť Samsonovi rodiče nepřáli sňatku svého syna s Filišťankou. On však prosadil svou proti vůli rodičů. Jako ještě dnes v Palestině, tak již tehdy svatba trvala sedm dní a hosté se bavili dáváním a luštěním hádanek. Dovídáme se, že Filišťané měli již chrámy, bohy a tkalcovské stavy. Oslepovali své zajatce a ukládali jim práce služek, točení mlýnku a hraní. Osamělost Samsonova nám prozrazuje strach jeho krajanů před Filišťany, jeho milostné poměry svědčí o uvolněných mravech. Tím jsou naznačeny všeobecné poměry té doby.

Z palestinské zvěřiny slyšíme o lvech, šakalech, liškách a včelách. Šakalů a lišek užívali k zapalování obilí na polích nenáviděného souseda. Dále se líčí Samson jako Nazirejský, Bohu zasvěcený (Sd. 13 a 16, 17).

Samsonovy činy zná každé dítě z biblické dějepavy. Jsou však též dějepisně věrohodny? Mnoho spisovatelů tvrdí, že Samson je zakuklený bůh-slunce a protože musí býti vyloučen z dějin Izraelitů; v životě Samsonově prý nejsou vylíčeny hrdinské činy izraelitského reka, nýbrž moc slunce.

Odvolávali se na jeho jméno, jež je hebrejsky Šimšon a odvozuje se od jména šemeš-slunce a jehož koncovka - on značí: slunečko nebo slunný, jako slunce. Snažili se všechny jeho činy buď přímo vyložit jako účinky slunce, nebo aspoň nepřímo, uvádějíce jeho činy ve spojitost s výkony bohů-sluncí, jako egyptského Ra, nebo heroů-sluncí, jako Herkula a Gilgameše.

Ochotně přiznávám, že Samsonovo jméno je vzato od jména slunce, ale rozhodně odmítám dovozování, že je proto náš hrdina totožný se sluncem. Opravňuje mne k tomu studium arabských vlastních jmen, neboť se obecně uznává, že ve mnohých věcech Arabové stejně myslí jako Izraelité.

U dnešních Arabů dostávají děti jména:

a) podle místa narození: Wadi nebo Tel se jmenuje, když se narodilo v údolí na poušti. Emfejíd — malá písčité poušť, protože se tam narodilo a Breide dostala jméno od svého rodiště, známého města Bereidy.

b) Podle doby narození: Rmeidin se narodil v ramadanu, postním měsíci mohamedánském. Emcharib se narodil za války.

c) Podle vnějších okolností narození: Matir se narodil za deštivého dne, Sneitan prodléval dvanáct měsíců v životě matky, Taldša se narodila, když sněžilo.

d) Podle nálady otce nebo matky: Otec, který měl samé dcery, nazval novorozenou dceru Z'ul — Zlost, jiný Taman — Dosti, jiný Gejza — Urážka. Deset dní před porodem zapuzená matka nazvala novorozeného syna Muhiq — jenž přináší smutek.

e) Podle vzezření dítěte: Dšleimid — Malý červený křemen, byl pojmenován hoch červený a tlustý, Chšem — Nosík, protože měl značný nos, podobně Ziqam — Dlouhý nos. Dubeib — Hardůnek sebou mrskal jako stejnojmenná ještěrka.

f) Podle toho, jak si rodiče přejí chování dítěte ke svým a k nepřátelům: Hoch sluje Dšimel—Velbloud samec, protože se má stát silným jako velbloud; aby dítě nepřátelům škodilo, dává se mu jméno dravce. Otroci pak vždy dostávají libozvučná jména, jako Imine—Pocivý, Mabruk—Požehnaný, S'eid—Nesoucí štěstí; kdyby totiž dostali jména dravců, mohli by povstati proti svým pánům a jim škoditi.

g) Podle známých předmětů, aniž bychom znali důvod. Na př. Bakradž—Konev na kávu, Sleibich—Malý pazourek.

h) Později děti nebo i odrostlí dostávají příslotek, jenž dřívější jméno zatlačí. Na př. Nadši—Jenž unikl nemoci, El'Ati—Hrdý; Chabuwa—Lezoucí po čtyřech, protože byl od malička ochromen, Debsan—Velké vole; Qrade—Střeček se jmenuje dívka, protože v dětství bleskem vyskočila na velblouda a držela se tam pevně jako jmenovaný hmyz. Venkované dostávali často příslotky Gurab—Krkavec, Dhib—Vlk, Wawi—Šakal, Abu riale—Slinták atd.

Izraelité pojmenovávali své děti podobně, jak dokazuje již zřejmý pohled do hebrejského slovníku. Proč bychom tedy nesměli říci, že matka Samsonova svého novorozeného synáčka nazvala Sluníčkem, protože se narodil za slunného dne, nebo že se jí jeho tvářička zdála jako slunce milá, nebo že chtěla, aby na svůj lid měl blahodárný vliv jako slunce?

Chtít všechny činy Samsonovy ztotožňovati s účinky slunce, je dokonalý nevkus. Kdo tak činí, musí mnohou věc přitahovati za vlasy tak, že podle čísi duchaplné poznámky na to nevystačí ani vlasy Samsonovy. Vážně by se mohlo nanejvýš uvažovati o té neb oné jednotlivosti, např. vzhledem k dlouhým vlasům Samsonovým, k liškám nebo šakalům a k medu ve lví mršině.

Tvrdilo se, že dlouhé vlasy Samsonovy připomínají řeckou mytologii, kde sluneční paprsky jsou považovány za vlasy boha-slunce. Avšak toto mytické vysvětlování je již proto nesprávné, že paprsky sluneční nejsou nejdelší právě tehdy, když je slunce při největší síle, totiž v poledne nebo v létě. Samson však právě tehdy měl dlouhé vlasy, když byl nejsilnější.

Lišky (nebo šakali), které Samson pochytil, a na svázané ocasy jim přivázav zapálené pochodně, je zahnal do obilí Filišťanů, aby zničil jejich úrodu, mají podle mytologických vykladačů znamenati červenou obilní sněť, kterou Izraelité nazývali červenou liškou. V tom prý se jeví neblahá činnost slunce i Samsona. Není však správně v tomto činu Samsonově hledati symbolismus, protože z dějin Orientu víme, že se takovým způsobem často ničilo obilí protivníkovu.

Med ve lví mršině vykládají mytologicky tak, že včely nosí nejvíce medu, když slunce stojí ve znamení lva, v tak zvaných psích dnech. Ale úplně při tom zapomněli, že v Palestině v těch psích dnech není již ani kvítka, slunce již vše spálilo a včely nenosí vůbec žádného medu.

Aby se nezdálo, že se vyhýbáme obtížím, chceme se zmíniti i o nejnovějším důkazu pro Samsona-slunce. Našlo se, že v babylonském území se vyskytuje jméno Dalilu-Ištar—Ctitel Išтары. Tím prý se musí vysvětlovati jméno Dalily, totiž Dalilat-Ištar, Služebnice, Ctitelka, Zsvěcená Išтары. Protože pak v babylonském slunečním mytu Gilgamešově má Ištar velikou úlohu, ukazuje prý Dalila na souvislost s eposem o Gilgamešovi a tím na Samsona jako slunce.

Výklad jména Dalila jako odvozeniny od dalalu-sloužiti mám sice za možný, ačkoli je pravděpodobnější, že Filišťanka této doby měla spíše jméno aegejské než semitské. Naprosto však se neví, které bohyně jméno se má k tomuto jménu přidati, zdali Ištar nebo jiné.

Nikoli, Samson není slunce. Neprochází jako slunce celým světem, zůstává zcela v nejbližším okolí svého domova, nebojuje s báječnými bytostmi, nýbrž s Filišťany z masa a kostí, nezabíjí mytického, nýbrž skutečného lva.

Jistou dobu to bylo v módě, všude ve Starém zákoně viděti mytické rysy. Správně o tom napsal Fritz Wilke: „Má-li někdo dobrý zrak jako Mojžíš, musí býti hrdinou-sluncem; tratí-li se ve stáří jeho zrak, jako u Jakoba, musí to připomínati zatmění měsíce; je-li někdo osmahlý, čilý a obratný mladík jako David, válečník a dovedně hrající na flétnu, jsou tím naznačeny vlastnosti slunce a Marduka a s druhé strany melancholie Saulova ukazuje patrně na boha-měsíc. Vrhne-li se vojsko ve dne na nepřítele jako vojsko Jonathanovo, jsou to lidé vlastností slunce, dějí-li se

útoky za noci jako u Gideona a Saula, nelze neviděti povahu měsíce. Bojuje-li princ lukem a šípy jako Jonathan, musí se mysliti na boha-slunce; je-li jeho oblíbenou zbraní kopí jako Abnera, líčí vypravující hrdinu-měsíc.

Zvláště mnoho učenosti se vyplývalo důkazy, že Samson je bohem-sluncem, mnoho příkladů a srovnání se nahromadilo. Ale, podle případné poznámky Hermanna Gunkel, z těch příkladů není patrné, že Samson byl bůh-slunce, nýbrž že oči těchto slunečních mytologů jsou tak zaslepeny dokázanými nebo domnělými slunečními myty, že i v nejjednodušších a nejpřirozenějších věcech vidí ozvuky mytu."

Proto není důvodu domnívat se, že by pisatel bible byl ze života Samsonova vybíral právě ony události, které by souvisely s lidovými zkazkami o hrdinovi-slunci. Neboť takového folklóru u Izraelitů nelze dokázati.

PROF. DR. VINCENC ZAPLETAL, FRIBOURG.

POŽEHNÁNÍ SAMOTY I

Světcí po svém obrácení nešli hned na veřejnost, aby obraceli jiné, nýbrž odcházeli obyčejně do samoty. Až se v samotě utvrdili, často dlouholetým bojem, pak teprv šli apoštolovat. Apoštolovali někdy jen několik let před svou smrtí a přece vykonali nesmírně více než tisíce pracovníků samotou nepřipravených. Někteří z nich zakládali řády a žádali od svých následovníků totéž: Nejprv život v samotě, pak veřejné působení.

I my musíme znáti samotu, chceme-li něco kloudného vykonati. Každý pak křesťan musí míti samotu aspoň při modlitbě, chce-li se naučiti modliti se. Kdo není při modlitbě sám, pouze s Pánem Bohem, i když jsou jiní kol něho, nikdy se pořádně modliti nebude.

My však se bojíme samoty. V samotě vidíme lépe velikost svých hříchů, probouzí se svědomí, cítí se odpovědnost před Bohem. Člověku je úzko před Bohem, před soudcem a prchá raději zas mezi lidi. Snad si to nepřizná, ale v podvědomí tento strach pracuje.

Bojíme se samoty. V samotě cítíme prázdnotu duše, světa jsme se zřekli, ale Bohem své nitro ještě nenaplnili. Než nutno znenáhla zmocnit se Boha, dáti si ho do srdce, později nám už smutno nebude.

Bojíme se samoty. Vzpomeneme si na lidi samotáře, mrzouty, rozervance, kteří mrzoutstvím otravují vše, sebe i jiné. Řekneme si: Takovým mám býti já? A máme samoty dosti.

Přiznávám: Je dvojí samota, ďábelská a Boží (dle sv. Tomáše Akv.). Ta první je trestem za hřích, velikým trestem, a může jím býti stižena i duše, která denně chodí k sv. přijímání. Když totiž je oddána různým hříchům, byť to byly hříchů tajné, o nichž nikdo neví, a ze kterých se třeba ani nezpovídá, ač zpovědník ťuká, jako hříchů vnitřní pýchy, tvrdosti, lakoty, vnitřní nečistoty. Zvláště nečistota, byť v myšlenkách, citech a drážděních svého těla má nejstrašnější následky v tomto ohledu, třebas takový či taková jsou považováni za čisté, panické lidi a s jinou osobou hřešiti se nikdy ani neopovážili. Podobné následky má manželské obcování nedovolené, protipřirozené, které mimo to zatěžuje budoucí pokolení a u potomků se teprv hlavně vymstí. Takové hříchů znenáhla zničí člověka, rozleptají síly duševní i tělesné, člověk stane se mrzoutem, nespokojencem, rozervancem, je nešťasten sám a svou povahou nešťastné činí jiné. To je panství ďablovo už na tomto světě, panství smutné, a ukazuje, jak smutné, zoufalé bude panství jeho na světě onom.

Ale je samota krásná, požehnaná, oblažující, samota usmívající se, samota Boží. Člověk zřiká se věcí tohoto světa, ne že musí, že už s nimi nemůže vystáti, ale z lásky k Bohu. Zřiká se něčeho, ale nabývá všeho, nabývá Boha svého, a proto radostí a štěstím září jeho nitro, je šťasten sám a šťastnými činí jiné. Jak okouzlujícím dojmem působí radostná, šťastná tvář Terezie Ježíškovy, jak na nás působí vnitřní radost sv. Františka! Mnohé úspěchy světců jsou na venek podmíněny tím, že tvář jejich zářila blahem, radostí. Byli to šťastní svatí oproti různým kyselým mravokárcům, oddaným v hloubi hříchu. Lidé viděli jejich bídu, utrpení, samotu, ale viděli i jejich veliké štěstí, z tváří jejich a z hlasu

cítili hloubku jejich radosti. Přesvědčili se vlastním pohledem, jak Bůh miluje své vyvolené. Zatoužili po onom štěstí, které cítili, a v tom byl úspěch světců, jejich podmanivost.

*

V samotě Boží vyrůstá vše veliké. Uvedu příklady z dějin spásy. Mojžíš. Znáte všichni jeho životopis. Po skončených studiích na školách egyptských prchá na poušť. 40 let tam tráví. Na poušti! To je víc než v klausuře klášterní. Žije sice u rodiny kněze Jetra, ale jeho samota je zvyšována jeho zaměstnáním. Pasa stáda na travinkách pouště, je sám jen s tou němou tváří. Jeho samota je zakončena viděním Božím. Kolikrát před tím už Boha v samotě viděl, Písmo sv. nepraví. Po samotě nastává činnost. Opět 40 let. A jak velkolepá činnost. Věsti národ, který je největší na světě svým posláním, věsti ho v dobách nejtěžších, věsti ho ne požehnanými kraji, ale věsti ho pouští, věsti a vychovávati z otroctví k svobodě, věsti ho celých dlouhých 40 let! Mojžíš je nejslavnějším vůdcem svého národa v době 2.000 let, největším knězem, největším zákonodárcem. Největším zákonodárcem Židů, největším zákonodárcem světa mimo Krista. A kde vyrostl, kde se připravil tento veleduch? Na poušti. V 40leté samotě.

Už je připraven, už je vůdcem národa, ale ani tenkrát nesmí zapomínati na požehnání samoty. Na hoře Sinai dlí dvakrát po 40 dní. Ví, že lid je nestálý, ví to i Hospodin, že si chce postavit zlaté tele, ale Mojžíš nesmí odejít s hory, aby udělal pořádek. Musí býti připraven a pevný sám, pak může jít dělat pořádek a také ho pevnou rukou udělá u Izraelských. Kolikrát pak i později utíká se do samoty svatostánku, aby se tam připravil na rozluštění nejtěžších krisí, zatím co lid venku bouří se proti Mojžíšovi a Hospodinu. Nedělá pořádku mezi nimi, i když bouření se rozmáhá, úpí a sílí se dále v samotě, aby po načerpání sil teprv zakročil. — Hle, všichni, co vedete, jděte se učit k Mojžíšovi! Ví, že dnes někteří o takových věcech neradi slyší, považujíce to za výzvu k nečinnosti a vidíce v hlásání takových názorů kažení mladších pracovníků. Budou se dále dříti do strhání, nemajíce ani chvilku času, aby se řádně pomodlili. Vidí už nyní žalostné výsledky své práce a budou teprv viděti.

Co máme u zákonodárce z. St, to je i u zákonodárce z. N. Ale v měřítku daleko podivnějším. U Mojžíše po skončení let mladosti je zbývajících 80 et rozděleno na dvě půle. Ale Kristus Pán dělí svůj 33letý život na jedenáct dílů a jen poslední, jediný díl věnuje činnosti veřejné. Jak by bývalo působilo, kdyby už např. jako 5letý býval hlásal božské nauky. Jak by jeho dětská slova dojímala srdce lidská. Ale neučinil tak. Žil v naprosté samotě v Egyptě i Nazaretě, vedl život skrytý až do svého veřejného vystoupení. A pro koho tak učinil! Myslím, že pro nás!

My tomu snad nerozumíme, ale světci tomu rozuměli. Kázal jsem sestřičkám o sv. Antonínu Paduánském. Tak mladý umíral, v 36. roce, a tak veliké věci vykonal, připomenula mi potom představená. Ano, mladý umíral, ale jak krátkou jen dobu z toho na venek pracoval, pravil jsem. Žil vědám u augustiniánů, skrytým životem žil potom u synů sv. Františka, ani bratři nic netušili o jeho hloubce a vzdělání, pak jen několik let venku pracoval. A teprv vlastně posledními několika měsíci svého života stal se velikým, populárním, když těžce nemocen, stížen vodnatelností, kázal denně postní kázání kraji padovskému, vláčeje své opuchlé tělo s kázání na kázání a od zpovědnice ke zpovědnici.

Tak žila většina světců. Žili sobě a Bohu, žili v samotě, v samotě se stali velikými a pak nejednou za několik posledních let svého života obrátili svět.

Vše veliké vyrůstalo v samotě. Tak jako by v ruchu, hluku a shonu tohoto světa se nemohlo rozvinouti. V samotě vyrůstalo veliké, aby pak ten, kdo v Bohu uzrál, mohl rozdávat plody v Bohu uzráté.

To je neštěstí nás nynějších pracovníků, kněží i nekněží, že příliš brzo jdeme apoštolovat, dříve než jsme v Bohu úplně zakotvili. Snadno klesneme ve veřejné činnosti, proti jejímž úskalím jsme se dosti neobrnili dlouholetou samotou, vyvráostí v ní a spolčení s Bohem, klesneme, ztratíme vnitřní jistotu a ztratíme vážnost u lidí. I malý poklesek vidí u nás jiní jako veliký. Oč lépe by bylo pro nás, kdybychom nejprv našli Boha úplně a pak ho dávali jiným.

Nutí-li nás pak poslušnost a nedostatek pracovníků bychom předčasně vyšli na vinici, jak nebezpečné je počínání těch z nás, kteří všechno chtějí věsti, všude pracovat od rána do půlnoci, všem rozdávat, zapomínajíce si jít denně pro posilu do samoty svého pokojíku, do ticha kostela, aby tam načerpali další sílu pro sebe, pro svého uštvaneho,

ohroženého ducha. I Kristus Pán, ač se 30 let samotou připravoval na 3letý úřad svůj, ještě 40denní samotou pouště se posiluje k své činnosti a po denních kázáních odchází na noc na pusté místo, aby tam celou noc na modlitbách s Otcem rozmlouval.

Jsme-li vydáni my nebezpečím pro horečnou činnost a pro nedostatek léku v uklidnění a posilnění v samotě, jsou podobným nebezpečím vydáni všichni, kdo chtějí jiné věsti, především rodičové.

Co si nanaříkají nyní rodičové na své děti. Na dítě působí mnoho vlivů, ale nejvíce rodičové. V dobrém i ve zlém. Působí svým životem před manželstvím, dítě mnoho dědí z jejich vlastností, vášní a hříchů, působí ve výchově dítěte a budou působiti až do smrti a po smrti dále svým příkladem, svými dobrými i zlými skutky a svou milostí a cenou před Bohem. Nelze jen naříkati na děti a na zkázu světa, lépe je naříkati na sebe. V prvních dobách křesťanských byly hroznější poměry pro děti ve všeobecné mravní zkáze a zpusťlosti, a přece se vychovali světci. Ovšem rodiče byli také světci. Dítě chce míti tatínka a maminku andělem, světcem. Dokud je maličké, vidí v rodičích skutečně anděly a světce, klade si rodiče v dokonalosti hned za Pánem Bohem. Tenkrát mají rodiče na dítě největší vliv. Později ale vidí, že rodiče se třeba modlí, že dítě stále k dobrému napomínají, ale sami že mají také své vášně, svou tvrdost, lakotu, zlost, lež apod. Tenkrát nejvíce vlivu rodiče na dítě ztrácejí a nabývá vlivu kamarád, kamarádka, svět, na které dítě svou důvěru přenáší, považujíc je ve své nezkušenosti po zklamání u rodičů za lepší. Každý malý přestupek u rodičů vidí dítě mnohem větší a cítí mnohem bolestněji právě pro svou citlivost a pro zklamání dřívější neomezené důvěry.

Chtějí-li rodiče zachránit děti, musí najít sebe, svou dokonalost, musí zakotviti plně v Bohu. Zde pak nejvíce pomůže opět duchovní samota. Jak každý z nás může i ve světě o samotou usilovati, naznačím více v následujícím. (Příště dokončení.)

P. MANSUET STON O. M. CAP.

ODPUSTKY

V krajině Caesareje Filippovy dal kdysi božský Zakladatel církve svému prvnímu náměstkovi, apoštolu Petrovi, moc klíčů: „Tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. 16,19.) Těmi slovy obdržela církev v Petrovi a jeho nástupcích nejvyšší moc učitelskou, kněžskou a královskou. Její viditelná hlava může vykládati nebo prohlašovati zjevené články víry a mravů, dávat předpisy o udělování svátostí, o posvátných obřadech a církevní kázni. Její nařízení a zákazy zavazují ve svědomí tak jako nařízení a zákazy Boží.

Královskou moc, Kristem svěřenou, vykonává církev také tím, že soudí svoje členy. Mimo svátost pokání uplatňuje svou soudní moc vylučujíc v určitých případech za trest nehodné členy ze svého středu a prokazujíc hodným údům neocenitelné dobrodiní svými odpustky.

Odpustky jsou odpuštění před Bohem časného trestu za hříchy, zahlazené již co do viny, jež církevní autorita z pokladu církve povoluje živým na způsob absoluce, zemřelým na způsob přímluvy. (C. I. C. can. 911.)

Mezi všemi údy tajemného těla Kristova existuje úzká jednota. Jeden úd může dostiučiniti za druhý, takřka v jeho zastoupení. Nejprve sama hlava, Kristus. Účinnost jeho zásluh a dostiučinění není omezena na svátosti, je nekonečná, nevyčerpateľná. Také blahoslavená Panna podala Bohu mnoho dostiučinění, sama však žádného nepotřebovala, jsouc bez poskvrny jakéhokoli hříchu. Mučedníci a mnozí světci dostiučinili více, než sami potřebovali. Všecky tyto zásluhy vzrostly ve veliký poklad, z něhož církev dává Bohu náhradu za tresty, jež bychom jinak vytrpěli zde na zemi, hlavně však v očistci.

Nejsou odpustky prominutím hříchu, neboť hřích těžký se odpouští jenom křtem, nebo u pokřtěného člověka svátostí pokání, kdežto odpustky se získávají mimo tuto svátost. Také nás nikterak neosvobozují od upřímné nápravy života, od skutků, jež mohou zabrániti v budoucnosti našemu pádu, nezbavují nás povinnosti napravití křivdy, jimiž jsme bližnímu uškodili.

Tedy odpustky můžeme dosíci jenom odpuštění časných trestů za své hříchy. Jsou-li to odpustky tzv. plnomocné, promíjí se nám jejich získáním celý časný trest, neplnomocnými jen část tohoto trestu. Je zbožným a odůvodněným míněním, že ten, kdo nemůže získati plnomocný odpustek dokonale, poněvadž má na duši všední hřích, získává jej aspoň částečně, v té míře, jak je schopen. (Can. 926.) Proto si také věřící snaží získati odpustek „toties quoties“ (tolikrát kolikrát) 1 vícekrát. Jestliže jsme plnomocný odpustek skutečně získali, jsme ve stavu nevinnosti jako dospělý člověk po přijetí křtu; kdybychom v tom stavu odešli na věčnost, bylo by přímo nebe naším údělem. O neplnomocných odpustcích všeobecně učí theologové, že jsou prominutím tolika časných trestů, kolik bychom jich odkáli, kdybychom činili pokání podle přísné praxe prvotní církve.

1) Odpustek „toties quoties“ lze získati tolikrát, kolikrát vykonáme příslušnou modlitbu nebo dobrý skutek. Jiné plnomocné odpustky lze získati jen jednou za den.

Všecky odpustky, jež povolil papež, možno obětovati Bohu za tresty, jež mají ještě odpykati duše v očistci — není-li znám opak. (Can. 930.) Odpustky, jež jsou spjaty s nějakou věcí, růzencem, medailonkem apod., ztrácejí se jenom tenkrát, když růženec či jiná věc vůbec přestala existovati nebo byla prodána. (Can. 924 § 2.) Týž předmět může obdržeti různé odpustky, týž růženec může míti papežské odpustky, odpustky dominikánské, křížovnické, odpustky sv. Brigity, je-li k tomu vhodný. Ovšem majitel takového růzence, chce-li podle své volby získati ty či ony odpustky, je povinen splniti podmínky, k jich získání předepsané. Jedním a týmž skutkem, s jehož splněním jsou spojeny různé odpustky, není možno získati více odpustků, leč je-li oním požadovaným skutkem zpověď nebo svaté přijímání, anebo bylo-li něco jiného výslovně zákonem vyhrazeno. (Can. 933.)

Chceme-li získati odpustky, je třeba, abychom to měli v úmyslu, abychom byli v posvěcující milosti, žijíce v dokonalém obcování svatých, a konečně abychom vykonali předepsané dobré skutky. K získání odpustků stačí úmysl tzv. virtuální: Ráno na příklad pojmem úmysl získati všecky odpustky, jichž jsme schopni. Ale stačí i všeobecný úmysl, který jsme jednou učinili a nikdy neodvolali. Není totiž nutno, abychom věděli, že s tím skutkem, s onou modlitbou jsou nějaké odpustky spojeny. Je ovšem radno a dobře vzbuzovati soudobý úmysl získati odpustky, ale nutno to není. Jenom chceme-li nabídnouti získané odpustky Bohu, aby jich použil ve prospěch určité duše, je třeba, abychom ji výslovně označili, jinak stačí všeobecný úmysl: Obětuji Bohu získané odpustky ve prospěch duší v očistci vůbec nebo duší nejpouštěnějších.

K získání odpustků je třeba posvěcující milosti. „Mrtvý úd nepřijímá vlivu jiných živých údů. Než ten, kdo je v smrtelném hříchu, je jakoby mrtvým údem. Tudíž nepřijímá skrze odpustky vlivu zásluh údů živých.“ (Sv. Tomáš Aq., Suppl. q.27, a. 1.) Stav milosti je nutný při vykonávání alespoň posledního předepsaného skutku.

Dobré skutky, jež se obyčejně ukládají k získání odpustků, jsou zpověď, sv. přijímání, určité modlitby a návštěva určitého chrámu — Požadovanou zpověď možno vykonati již v osmi dnech, jež předcházejí svátek, s nímž je spojen odpustek, sv. přijímání pak možno přijmouti už o vigilii dotyčného svátku; i zpověď i svaté přijímání možno vykonati také v oktávě. (Can. 931 § 1.)

Věřící, kteří aspoň dvakrát měsíčně přistupují k svátosti pokání nebo s pravým a zbožným úmyslem přijímají ve stavu milosti denně svaté přijímání, třebaže jednou nebo dvakrát v týdnu se ho zdrží, mohou získati všecky odpustky i bez skutečně soudobé zpovědi, jež by jinak byla k získání odpustků nutná — i vyjímají se odpustky milostivého léta. (Can. 931 § 3.)

Skutkem, k němuž je kdo zavázán zákonem nebo příkázáním, nemůže získati odpustků, nebylo-li to při jeho udělení výslovně řečeno; kdo však vykoná skutek, uložený jako svátostné dostiučinění a snad obdařený odpustky, může zároveň i vykonati uložené pokání i získati odpustky. (Can. 932.)

Jestliže je předepsána k získání odpustků modlitba na úmysl sv. Otce, vyžaduje se modlitba retná; není-li určena zvláště, ponechává se volbě věřících. (Can. 934 § 1.) Stačí, vykonáme-li modlitbu střídavě s druhým nebo sledujeme-li ji v mysli, zatím co se ji někdo hlasitě modlí. (Can. 934 § 3.)

Návštěva chrámu se vyžaduje k získání odpustků jenom tehdy, je-li v povolovacím dekretu výslovně nařízena.

Zbožné skutky, uložené k získání odpustků, mohou zpovědníci změnit v jiné těm, kdož pro odůvodněnou překážku je nemohou vykonat. (Can. 935.)

Je jisto, že církev, bohatě rozdávajíc ze svěřeného pokladu, prokazuje nám svými odpustky nesmírné dobrodiní. Naši otcové dovedli ho využití a nebáli se často hrdinských obětí, jenom aby získali odpustky. Nepokulhávejme za jejich horlivosti! Snažme se spíše zahladit co nejvíce svých časných trestů a vydatně pomáhati trpícím duším! Příležitost k tomu máme věru častou a snadnou. 1

1) *Vzácnou pomůckou pro orientaci v záležitosti odpustků je dílo Beringer-Hilgers, Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch. Vyšlo u Schoningha v Paderbornu.*

P. TOMÁŠ M. DITTL O. P.

O UCTIVOSTI

STVOŘIL JSI NÁS K SOBĚ, A NEPOKOJNO JE SRDCE NAŠE, DOKUD NESPOČINE V TOBĚ (sv. Aug., Vyznání). Tedy k Bohu jsme stvořeni. A v tom určení k Bohu jest obsaženo dvojí jiné ustanovení: POZNÁVATI Boha (určení k PRAVDĚ) a JEDNATI dle Boha (určení k dobru, k LÁSCE). Jedno bez druhého, konání bez osvětlení, dobro bez pravdy nedá se mysliti.

V tom našem určení, v tom poměru k Bohu je zároveň dán náš poměr k SOBĚ SAMÝM a náš poměr k OSTATNÍMU SVĚTU (k lidem i k tvorstvu nerozumnému). Bez Boha tápáme nocí (v teorii i praxi) o nás samých i o lidstvu a vůbec tvorstvu. V určení k Bohu tedy jest zároveň obsaženo i určení správně poznávati, náležitě milovati SEBE a určení poznávati správně náležitě milovati LIDSTVO, tvorstvo.

Při všem tom tu běží o určení, sklony a směry duše naší PŘIROZENÉ, jež možno každému vědomě a svědomě buď přijati a POSITIVNĚ PĚSTITI (pak se tu mluví o ctnosti), nebo rovněž tak ODMÍTNOUTI a proti nim jednati (pak to nazýváme hříchem).

*

Obojím směrem se tu otvírají duši, lidstvu horizonty NEKONEČNÉ, VĚČNÉ, co do hloubky i dálky, co do úchvatnosti i vlivu, co do krásy i rozmanitosti. Horizonty, jichž NIKDY PLNĚ NEVYSTIHNE ČLOVĚK, ani poznáváním ani konáním. Horizonty, bez nichž by život lidský byl plochý a prázdný a což více, i LŽIVÝ a NEPLODNÝ. Horizonty, které se nedají uvést na žádnou formuli ani co do užitku ani co do dálky ani co do hloubky, které oku vypočítavému zdají se klamnými, poněvadž k tomu, co chápeme a měříme v nás i vůkol nás, NĚCO PŘIDÁVAJÍ, co nejsme ani my ani lidé ani věci, a přece horizonty, které náležejí k nám a k lidem i poměrům, s nimiž žijeme, k okolnostem, v nichž se nalzáme. Opakuji: horizonty — úchvatné, věčné, DUŠE TOHO, co nazýváme pravou lidskou kulturou. Ústup zvířectví a nízkost a vše, co chce bytí jen časem a zemí a úpadkovou, třeba dotěrně křiklavou civilizací —

*

Pro toto všecko, SKUTEČNÉ a zároveň NEVYPOČITATELNÉ, lpí na jádře pravdy i lásky, poznávání i konány oněch dvou mocností, které původně z jednoho tryskají pramene, cosi nedostupného, tajuplného, NIMBEM nepřístupnosti obkličeno. Co o Pánu: „DOMINUS DIXIT, UT HABIT ARET IN NEBULA — HOSPODIN ŘEKL, ŽE BUDE PŘEBÝVATI V MLZE" (III. král. 8,12), lze říci v posledních Závěrcích i o podstatném našem poměru k němu samému. Tím není pravda a láska nějak méně cenná neb méně nutná, méně krásná neb méně vznešená. Tím je jen jedno řečeno: že úzká a plytká je nádoba srdce našeho, aby pojala a obsáhla všechny jejich nekonečné poklady.

*

A ještě jedno tu dlužno připomenouti.

Každý člověk je stvořen k Bohu. Každý je určen v Bohu žítí též sobě a lidstvu. Ale ne u každého člověka je ten sklon stejně mohutný a silný. „MILOSTÍ BOŽÍ JSEM, CO JSEM“ (I. Kor. 15,10). Nejen nadpřirozeně, i PŘIROZENĚ to platí o

těchto základních a nijak nezasloužených darech, jimiž dle svých nevystihlých úradků hned od počátku vypravil Pán duše tvorů svých. (V zahradě zelená se vedle mohutných stromů tráva větrem se klátící, kvete vedle královny růže a bílé lilie skromná fialka a nepatrná sedmikráska... A všechny ty rostliny i květy jsou díla jednoho Tvůrce. Tak je to i se srdci lidskými - blahoslavená jsou, která ve SVÉ MÍŘE, v hranicích SVÝCH darů rozvíjejí se k plné dokonalosti a kráse.) Kterému jednotlivci, a jistotně i národu, udělil Bůh větší sklon k oněm snahám vyšším a nejvyšším, komu dal i schopnost k pravé kultuře, nebo kultura, opětně to budiž zdůrazněno, je praktické provádění toho, že „Bůh nás stvořil k sobě“.

*

Pravda a láska tedy znamenají životní DEN a jeho úkoly, k nimž každý nějak musí zaujati stanovisko. Buď jako procitlý a shromažďující do stodol lidstva a věčnosti, nebo jako spící, životem zbloudilý a proviněný. Leč tomu dni předchází SVÍTÁNÍ, ranní červánky. Pravda i láska mají své KOŘENY, které hlouběji tkví v nedostupných nocích naší přirozenosti, kde snoubí se tělo s duší. Je to schopnost PODIVOVATI SE, pokud běží opravdu a intelekt, a schopnost UCTIVÝM BÝTI, pokud jde o lásku a praxi. Jean Paul nazývá lásku přímo DCEROU UCTIVOSTI. A život v tisícových denních zkušenostech dává mu za pravdu. Jsou mezi lidmi různé spolky, i velmi úzké a na venek mocné. Mohou mít svůj původ ve vzájemném prospěchu, ve snaze vzájemné obrany, společného výboje. Ale lásky, trvalé a skutečné, bez opravdové vzájemné úcty není. A tam, kde snad skutečně na čas byla, přestane, zmizí, přestane-li a zmizí-li tam vzájemná úcta. Jako zase naopak: Kdyby jí někde v soužití lidském s počátku nebylo bývalo, dostaví se časem, jsou-li tu opravdoví lidé, takže nemohou jeden druhému odepřít úctu. (Zde je hlavní zdroj nešťastných a rozervaných manželství moderních. Nejsou lidé, v tom plném, velkém významu, a pořád jest jich dnes více, kteří vcházejí v manželství. Neuznávají povinností ve svazku manželském, když přece rodina je vtělená povinnost. Hoví tajným hříchům, tajným jen před světem a nikoli před druhem v manželství, a kde by tu mohla obstáti úcta a vážnost?)

Podivování a úcta jsou tudíž vlastní sestry v říši duchovního života. Podivování je matkou filosofie a kdosi je nazval tesknou po domově duší. Uctivost zase, jak právě řečeno, je roditelkou lásky a mohla by se právem pojmenovati touhou, tesknou po sladkých, teplých darech, po ctnosti, v tom domově duší.

Tu již vidíme, že není správným ono pyšné pohanské „NIL ADMIRARI“ (Horác, Ep. I,6.1). Avšak zrovna nešťastím jest ono pořád obecnější moderní SEBEVĚDOMÍ, které v nesprávném přeceňování sebe ubíjí v duši poklad oné čistě lidské a tolik blahodárné vzájemné uctivosti, jak ještě uslyšíme.

*

Je-li uctivost, jak nelze pochybovati, matkou lásky, pak z toho následuje, že všechno, co nahoře pověděno o této největší moci duševní, nějak platí i o ní. Zamysleme se na chvíli, co to znamená pro život.

Bez uctivosti tedy je především tolik jako bez lásky, a naopak, když uctivost plodí lásku. Ale láska je život duší. Je organická síla lidstva. Je podstata každé opravdové kultury. Jen tam a potud organicky sami rosteme a lidstvu opravdu sloužíme, jen tam vpravdě množíme kulturní statky lidstva (může být i univerzitní profesor a nežije kulturně aniž kulturně pracuje — dnes takové zjevy jsou dosti časté, ba pořád častější!), kde a pokud naše konání děje se z lásky. Známe je slovo sv. Pavla o lásce: „KDYBYCH MLUVIL JAZYKY LIDSKÝMI I ANDĚLSKÝMI, LÁSKY VŠAK NEMĚL, BYL BYCH JAKO MĚŘ ZVUČÍCÍ A JAKO ZVONEC ZNĚJÍCÍ. A KDYBYCH MĚL PROROCTVÍ A ZNAL VŠECKA TAJEMSTVÍ A VŠECKU VĚDU, A KDYBYCH MĚL VÍRU, TAKŽE BYCH HORY PŘENÁŠEL, LÁSKY VŠAK KDYBYCH NEMĚL, NIČÍM BYCH NEBYL. A KDYBYCH ROZDAL NA POKRMY CHUDÝCH VEŠKEREN STATEK SVŮJ A VYDAL SVÉ TĚLO K SPÁLENÍ, LÁSKY VŠAK KDYBYCH NEMĚL, NIC BY MI TO NEPROSPĚLO“ (I. Kor. 13,1—3). A ona má platnost i v přirozeném snažení člověka. A žádná jiná doba nepotvrzovala tak tu pravdu, jako doba naše, bohatá na vnější bezduchou civilizaci železnic, strojů, telegrafů, telefonů... chudá na skutky opravdového posvěcení, vzájemné velké lásky. Viz velkokapitalistické ovládnutí darů Božích málo mocnými jedinci a zbídačené, všeliké tělesné i duševní bídě propadající stavy a národy!) Ono čtvrté přikázání Boží, kterým jako branou se vchází do říše života rodinného, ale i společenského a tudíž vůbec lidského, počíná příkazem úcty: „CTI OTCE SVĚHO I MATKU SVOU“. Poněvadž kde úcta, tam láska, tam i autorita (poslušnost). A naopak: marně kázati o autoritě a lásce, kde není vzájemné úcty. „Uctivost,“ praví Carlyle, „je koruna mravního lidství a drahocenná jako ryzí zlato.“ Cicero (pro Plaucio) ji nazývá „fundamentum

omnium virtutum, základem všech ctností, který v sobě zahrnuje všechny poměry lidské, a co má v sobě nejlepšího, k nebi obrací. Ona, uctivost, jediná čelí egoismu, a kdyby bylo možná, aby nějakým zázrakem okamžitě u všech lidí se zjevila, uzdravila by zemi od všech neřestí, na něž nyní a snad beznadějně stůně.“ Na slovo vzatí pedagogové, mezi nimi Goethe, pokládali uctivost za základní požadavek výchovy. Staří pohané podle ní měřili výsledky té výchovy v mládeži. A nejnověji ještě praví o ní kterýsi spisovatel, že „výše, v jaké uctivost (a její nerozlučná sestra podivování se) plní duši, rozhoduje o veškeré povaze jak jednotlivce, tak celé kulturní epochy (PETER WUST, Der Doppelaffect von Staunen u. Ehrfurcht als Faktor der Kulturentwicklung. HOCHLAND, 21. ročník, str. 388—402 a 515—521). V jakém světle se tu objevuje „výchova“ převážné části našich českých moderních „pedagogů“ - -

*

Původně není uctivost nic chtěného ani dělaného. Jest směr přirozeně z duše vyvírající. Z DUŠE. Neboť zvíře, hmota vůbec neznají uctivosti. NEZNÁ JÍ TĚŽ VŠECKO, CO HMOTAŘSKY CÍTÍ A ŽIJE. Tou svou přirozeností a nehledanou původností jest uctivost sestrou NAIVNOSTI a platí clo jisté míry i o ní slovo Páně: „VELEBÍM TEBE, OTČE,... ŽE JSI SKRYL TYTO VĚCI PŘED MOUDRÝMI A OPATRNÝMI A ZJEVIL JSI JE MALIČKÝM.“ (Mat 21,25). A opět: NEOBRÁTÍTE-LI SE A MEBUDETE-LI JAKO MALIČTÍ, NEVEJDETE DO KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉHO“ (Mat 18, 3). A apoštol praví: „CO DO ŠPATNOSTI DÍTKAMI BUĎTE“ (I. Kor. 14,20). Jest dále uctivost blízkou příbuznou GENIÁLNOSTI, jak přirozeně prostě a živelně z duše proudí, jak duši předurčuje k lásce a tím k velkým cílům a činům životním.

Je sestrou (když již o jejím příbuzenství mluvíme) STUDU, jak pěkně dovozuje M. SCHELER (Vom Umsturz der Werte, I. 36 násl). „V tom, co nám na věcech zjevuje, stále nám tiše zaznívá ohlas těch věcí, že „ANI OKO NEVIDĚLO ANI UCHO NESLYŠELO, CO PŘIPRAVIL BŮH TĚM, KTEŘÍ HO MILUJÍ“ ... Jádrem studu jest ZJEVOVÁNÍ krásy v posunku jejího ZAKRÝVÁNÍ... „Schováváme“ to, co jest ošklivé; jen, co jest krásné, „uchraňujeme“, když to stydlivě zakrýváme. Avšak uctivost jest jakýsi způsob stydlivosti, která se stala duchem. V ní způsobem zcela bezprostředním si uvědomujeme nedostatečnost rozumových kategorií vůči světu a vůči vlastní duši naší a tím i přílišnou úzkost i PARTIKULÁRNOST našeho duševního uzpůsobení, běží-li o přiměřené poznávání světa. Ale uvědomujíc si to stáváme se stejně bezprostředně ÚČASTNÝMI božsky duchovního bytí a žití, které — kdyby se jen mohlo oprostí od té nahodilé úzkosti svého stanoviska v nás — spějí za oněmi jemnými, ještě viditelnými nitkami až do vlastní hloubky věcí, vyzvedlo a přístupnými by nám učinilo všechny ony poklady věcí dosud skrytých. Leč i stud jest vlastně náhlým a neodbytným uvědoměním si, jak OBMEZENÁ A KONEČNÁ je naše bytost uprostřed konání duchovního, třeba bychom mysleli, že se spravujeme zákony věčnými, zákony, které s konečností a chudobou VÝCHODISKA toho konání nemají nic společného. Teprve když hříchem vypadli z blaženého spojení s Bohem... viděli Adam a Eva, že „jsou nazí“. Tak mají stud a uctivost jeden společný kořen: v obou uvědomuje si člověk lomy, kde paprsek nekonečného ducha se na úzké, nuzné třídní organizaci ducha lomí a jen co pro tu organizaci jest „důležitým“ svým světlem polévá. Nedivno tudíž, že VĚDECKÝ RACIONALISMUS novodobého měšťáctví jak proti uctivosti, tak proti studu tytéž pozvedá námitky, že zadržely „vědecký pokrok“... Ale nebyla to PŘEMÍRA, nýbrž NEDOSTATEK pravé uctivosti před věcmi božskými i lidskými na světě, které zavinily (na př. v astronomii a v anatomii) vědeckou zaostalost... Kde věda dosáhla vrcholné výše, tam vždycky její nositelé dovedli s vyšším duchem, který je poháněl, v jedno spráhnouti i onen DUCHOVNÍ ORGÁN PRO NEVIDITELNO... uctivost. Isaak Newton připadal si jako dítě, které na břehu mořském (k tomu přirovnával pravdy dosud neobjevené, p. p.) hraje si s mušlemi (těmi zas rozuměl pravdy již odkryté, p. p.)... Není to věda opravdových badatelů, nýbrž věda racionalistických, všesko do systematických přihrádek zařazujících všelijakých školometů, která se ocitá v rozporu s uctivostí.“ (Příště dokončení.)

DR. FR. X. NOVÁK.

ZE ŽIVOTA EGYPTSKÝCH POUSTEVNÍKŮ

Ze IV. století.

Dva bratři pokrevní přišli zůstat v jistém klášteře, a jeden z nich byl velice nábožný, druhý vynikal poslušností. Když mu tedy opat poroučel: Učiň toto, a on učinil; a opět: Udělej ono, a učinil, měl slavnou pověst v klášteře, že měl

takovou poslušnost. Závíděje však mu bratr onen nábožný, řekl sám u sebe: Zkusím tohoto bratra svého, má-li jistě poslušnost. A jda k opatovi, řekl: Pošli se mnou bratra mého, neboť jsem potřebný na jistém místě. I propustil jej opat. Když pak se spolu ubírali, chtěje ho zkoušeti, když přišli k řece, v které bylo množství krokodilů, řekl mu: Sestup do řeky a přeji. I sestoupil onen, a přišli krokodilové a začali olizovati tělo jeho a nic mu neublížili. Což když spatřil druhý, řekl mu: Vystup z řeky a pojďme. A když šli, našli mrtvé tělo, ležící na cestě. I řekl onen zbožný: kdybychom měli něco starého, přikryli bychom jej. Jemuž bratr řekl: Modleme se, zdali by ho snad Bůh nevzkřísil. A když trvali na modlitbě, vzkříšen jest mrtvý, i honosil se onen nábožný, řka: Pro mou zbožnost vstal tento mrtvý. Bůh pak zjevil opatovi v klášteře jejich všecko, i kterak zkoušel bratra svého krokodily i kterak vstal mrtvý. A když se vrátili do kláštera, řekl opat onomu nábožnému: Proč jsi to učinil bratru svému? Věz, že pro jeho poslušnost vstal onen mrtvý.

*

Otec Jan zapomněl pro lásku na všelikou zlobu. Když si jednou vypůjčil od jednoho bratra peníz a koupil si len, aby jej zpracoval, přišel jeden bratr, prose ho, o trošku lnu, že si udělá pytlík; a on mu dal s radostí. Zase jiný přišel, prose ho o len, a dal mu. Taktéž když mnoho jiných přišlo a prosili, dal všem s radostí. Pak však přišel ten, který mu půjčil peníz, a vymáhal jej na něm. On pak řekl: Jdu a přinesu ti. A nemaje z čeho by zaplatil, vstal a šel k otci Jakubovi, chtěje ho prositi, aby mohl zaplatiti tomu, od koho se vypůjčil. A když šel cestou, našel na zemi peníz a nedotekl se ho; ale pomodliv se, navrátil se do své chyšky. A když opět onen bratr vymáhal svůj dluh, dí mu: Již jistě ti jej přinesu. A opět vyšed, našel peníz ten, kde ležel prve; a pomodliv se, navrátil se; a aj, znovu přišel onen bratr, naléhaje na něj za příčinou peníze. Tu řekl mu stařec doopravdy: Nyní jdu a přinesu jej. A když šel, našel na témž místě peníz ležící, a pomodliv se, vzal jej a šel k otci Jakubovi a řekl mu: Otče, jda k tobě, našel jsem cestou tento peníz. Prokaž mi tedy lásku a ohlašuj to zde ve městě, zdali snad ho někdo neztratil, a najde-li se pán jeho, vrať mu jej. Šel tedy stařec a tři dni to ohlašoval, a nenašel se nikdo, kdo by byl ztratil ten peníz. Tu tedy řekl Jan otci Jakubovi: Když ho nikdo neztratil, vrátím jej tomu bratrovi, neboť jsem mu to dlužen, a když jsem šel k tobě vypůjčiti si nebo vzíti v lásce od tebe a zaplatiti mu svůj dluh, našel jsem tento peníz. I podivil se stařec, že jsa dlužen a naleznuv, nechal ho hned a nezaplatil, leč až když se dvakrát vrátil a třikrát to ohlásil. To pak bylo při něm ku podivu, že když si někdo chtěl od něho něco vypůjčiti, nedával to vlastníma rukama, nýbrž říkal bratrovi: Jdi a vezmi si, co potřebuješ. A když to přinesl nazpátek, říkal: Jdi a dones to, odkud jsi to vzal. A když nepřinesl nic, on také nic neříkal.

PŘEL. DR. K. VRÁTNÝ.

VTĚLENÍ JEŽÍŠE KRISTA

Důvod jeho vtělení.

Díla Boží vycházejí z jeho dobroty podstatně plodné a štědré. Samo stvoření je dílem lásky, avšak lásky přesažné, zcela svobodné a nezištné. Jest ovšem pravda, že ani v takovém vztahu ke tvorům nepřestává Bůh sebe milovati a chtíti. Ano, Bůh se skutečně miluje, a protože se miluje, proto se dává. Jest totiž dobrý a vlastností dobrého jest, že se sděluje. Bůh tedy nemůže dávat ani milovati, aniž by chtěl sebe. Bůh se dává a tím, že dává a se sděluje, přitahuje je k sobě, jedinému možnému poslednímu cíli všech tvorů. Prvním darem Božím jest bytí, jež jest zároveň též prvním krokem každého tvora k Bohu.

Všechno tvorstvo vyšlé ze sdílivé dobroty Boží vrací se zase k němu, vrací se k této dobrotě, aby ji dále zjevovalo. Sláva Boží není ničím jiným než tímto zjevováním. Projevuje se hnutím podstatným hloubi našeho bytí, hnutím lásky, jež opěvuje nekonečnou dobrotu Boží.

Ty to všeobecné poznámky uvádějí nás k správnému pojímání tajemství Vtělení a jeho cílů. Kdybychom se dívali na věci jen s hlediska Boží moudrosti, mohli bychom váhati před myšlenkou, zda jest vhodné, aby Bůh stvořiv rozumné bytosti mohl je ještě milostí nebo hypostatickým spojením povznést k nadpřirozenému řádu, k němuž nejsou nikterak uschopněny. Zdaž se nezdá, že by byl dokonalým obrazem Boží moudrosti svět, kde by mohly rozumné bytosti rozvinouti své schopnosti a řídit nižší bytosti?

Tyto pochybnosti a záhady hned mizí, když se postavíme na hledisko jeho dobroty a lásky. Bůh stvořil věci, aby se jim sdělil. Co by mohlo nyní zastavit Boha v jeho štědrosti? Přirozenosti stvořené mají hranice, jež samy ze sebe nemohou překročit. Ale, nemůže Boží všemohoucnost rozšířit jejich obzory? Což se přičítá jeho moudrosti a dobrotě pozvednutí stvořené poznání až k připodobnění Božímu, v níž se stvořená poznání stanou účastna vlastní podstaty Stvořitelovy?

Ovšem řád milosti, jímž nás zvedá Bůh ze stavu přirozeného, jest pouze připodobněním obdobným, relativním, při tom při všem se přece nestáváme bohem sami, jsme pouze oboženi, jak praví mystikové a theologové. Jest možno mysliti si dokonalejší spojení člověka s Bohem, spojení, jež by nebylo, jako jest u nás účastenství, případkové neboli akcidentální na Boží podstatě, spojení s tvorem, jež by bylo spojením podstatným? Může se člověk státi Bohem, aniž by při tom přestal býti člověkem? Víra odpovídá: Je to možné a uvidíme, jak tomu dlužno rozuměti, abychom se nestřetli s rozpory. Je-li to však možné, pak je to shodné s Boží dobrotou. Jest pak to možné, jak nám ukazuje Vtělení druhé božské osoby.

Vtělení jako všechna díla Boží vyplývá z nekonečné Boží dobroty. Vtělení jest synthesou a podivuhodným dokončením výstupu všeho tvorstva k Bohu. Neb v Kristu, jak praví jeden z nejlepších vykladačů sv. Tomáše (Card. Caietanus: In Summam III. q. I. art. 1.) jest všechno tvorstvo spojeno s Bohem. Líbilo se Bohu, píše sv. Pavel, shromáždit pod jednou hlavou, jíž jest Kristus, vše, co je na nebi a co je na zemi.

Toto vyvýšení Kristovo podstatným spojením na vrchol všeho tvorstva dává nesmírnou slávu jeho jménu. Nejen že jest první svou vznešeností, nýbrž též tím, že jest cílem všeho stvoření, jako nižší stvoření jsou ve službě stvoření vyššího. Vtělením jsou tudíž všechny věci Kristu podrobeny, Kristus pak Bohu. A tak má toto tajemství dvojí CÍL, slávu J. Krista a slávu nejvyšší, jež dává důvodové, slávu Boží.

Tyto dva cíle jsou dány tajemstvím samým. Když připustíme, že by člověk nezhřešil a že by přece Bůh poslal svého Syna na svět, aby korunoval svým vtělením jeho dílo, také by byly tyto dva CÍLE. Bůh nemohl by chtít vtělení, aniž by chtěl slávu svou v slávě svého Syna.

Přece však nemůžeme tvrditi, že by Bůh byl povinen poslati svého Syna, nebo že by musil, že by byl povinen korunovati své dílo hypostatickým spojením. Nic mimo Boha nemůže jej k něčemu nutiti, nic nutně přivoditi nějaké jeho dílo. Ovšem, mezi různými tvory jest nutný vztah, jež nemůže Prozřetelnost přehlížeti, jako když stvořil bytosti s tělesným životem, musí se postarati o jich výživu. Takový však není vztah mezi Kristem a tvory na světě. Hypostatické spojení jest řádu nadpřirozeného, jest i nad řádem milosti posvěcující. A jako není pro Boha nutnosti zdokonaliti řád přirozený milostí, tak též není možno najíti nějaké nutnosti v Bohu, aby korunoval tyto dva řády hypostatickým spojením. DŮVOD Vtělení najde se v Boží dobrotě spíše než v Boží moudrosti. Tato láska božská si stačí sama v sobě, v dokonalosti tří Božských osob. Proto neprávem řada theologů školy skotistické tvrdila, že nekonečná láska moudrého Boha nutně si žádala Vtělení a to za každých okolností a že, i kdyby člověk nebýval zhřešil, že bylo vhodné, aby Bůh takto korunoval své dílo, spojiv se hypostaticky se svým stvořením. To by znamenalo dotýkati se Boží svobody, jež vše tvoří, protože se jí tak líbí a jež nikterak není vázána stvořiti nejlepší ze všech světů, jež by vůbec jen byly možné.

Jak chtěl Bůh Vtělení? Jistě je chtěl účinně, tak, jak je vidíme uskutečněné. Tento způsob Vtělení spočívá v tom, že se věčné Slovo spojilo se smrtelným a utrpení schopným tělem, že po životě plném apoštolských prací pro nás vykonaných, vytrpěl Kristus v tomto těle strašná muka, aby nás vyrval našemu hříchu a abychom byli jím smířeni s Bohem. To jest úrdek Vykoupení, jenž zahrnuje hřích a vykoupení lidského pokolení. Proto nebylo v plánu Božím Vtělení samo o sobě, bez jakéhokoliv vztahu k okolnostem, nýbrž v plánu Božím bylo Vykoupení ve smrtelném a bolesti podrobeném těle, bylo to Vtělení podmíněné hříchem, jehož cílem bylo vykoupení lidstva a jeho spása utrpením a křížem Kristovým. Hřích nepřichází tu jako akcidentální, druhotná okolnost, jež jest mimo plán Boží. Neboť, je-li hřích na světě, je to proto, že tak Bůh dopustil. Ovšem Bůh ani nechce ani netvoří hříchu, ale dopouští, aby se stal, protože má své tajemné, moudré při tom úradky. Hřích jest obsažen v úradku Božím jako okolnost předzvěděná a dopuštěná, z níž všemohoucí Bůh dovede si vzíti svou slávu.

Což není hřích příležitostí Bohu ukázati světu svou nesmírnou lásku, když zvedá a očisťuje tohoto člověka velebnými cestami Vykoupení?

Proto představovati si, že by se Vtělení mohlo státi i za jiných okolností, jest vzdalovati se Božích úradků, to znamená vrhati se do moře čirých dohadů.

Je-li však ve skutečnosti Vykoupení podmíněno hříchem, přece však zachovává si své vznešené Boží cíle. Tímto tajemstvím bude vzdána Bohu i Kristu velká sláva. Někteří se domnívají, že takto vykládati tajemství Vtělení znamená je snižovati připínáním jeho ke spáse tvora nižšího. Vždyť Kristus nic neztrácí na své důstojnosti tím, že trpěl ve svém těle pro nás, nýbrž, naopak, stal se slavným vítězem a vláda byla vložena na ramena jeho, jak praví Isaiáš.

Proto následuje závěr: Kristus jest PŘEDMĚTEM Božího plánu, jeho utrpení mělo dáti vykoupení, k němu cele směřuje. Tímto vykoupením si Kristus zjednal slávu nejvyšší, jež zároveň jest slávou Boží.

Co však vedlo Boha k tomu, aby takto jednal?

Je totiž něco jiného cíl díla a příčina, či DŮVOD, jež mne k činu vede. My hledáme ve všech svých činech dobro, toť cílem našich činů. Něco však nás určuje a působí, že v řadě toliká dober jedno vyvolujeme. Důvod tento, rozhodující o naší činnosti, neodsunuje našeho cíle, nýbrž jen je určuje v daném případě. Obdobně můžeme mluvit o Bohu. Boží cíle neubírají na jeho svobodě. Bůh sám sobě jest jediným cílem. Nic však jej nemůže přiměti, aby mimo sebe něco stvořil. Tvoří-li něco, tvoří proto, že se mu tak líbí, a to pro DŮVOD, jaký si sám vyvolí dle okolností, do nichž postavil své tvory. Tak poznamenává sv. Tomáš, že Bůh často určí spasiti hříšníka, ale prosbami spravedlivého (III. q. 1. art. 3 ad 4).

Proto chce Bůh i Vtělení pro nějaký určitý DŮVOD.

Jaký důvod vedl Boha k tomu, aby chtěl toto tajemství?

Můžeme rozlišovati čtyři myšlenky Božího plánu, totiž Vtělení, Vykoupení, slávu Boží a slávu Kristovu. Vtělení nemůžeme považovati za důvod, proč že chtěl Bůh svého Krista. Vtělení nutno pojímati jako Vtělení Krista v těle smrtelném a podrobeném utrpení, což nutně zase naznačuje vztah k Vykoupení. Proto nemůže býti Vtělení samo důvodem, protože je také prostředkem plánů Božích. Tak zůstává jako jeho důvod rozhodující buď sláva Boží ve svém nejdokonalejším způsobu ukazující nejvyšší projev lásky, anebo sláva Kristova, v níž naplní stvoření, anebo konečně vykoupení lidí.

Zde si musíme především uvědomiti důležitou poznámku sv. Tomáše (III. q. 1. art. 3.). Vše, co pochází jen z vůle Boží a na co nemá tvor práva, může nám býti známo jen, tak jak nám to Bůh zjeví v Písmě svatém, neb jím se jeví vůle Boží.“ Jen on nám může zjeviti důvody svého díla.

Proto se musíme obrátiti ke Zjevení, abychom se dověděli důvod Vtělení. Ovšem nutno, aby Písmo svaté neb Tradice PŘESNĚ se o tom vyjádřily, máme-li se dověděti tento důvod. Nestačí proto výroky, že „Bůh tak miloval svět, že mu dal svého jednorozeného Syna“, „že jemu jsou všechny věci poddány“, že jest „prvorozený z bratří“. Víme, že Vtělení nutně musí dojíti k tomuto prvenství, ale, v Božích úradcích, vtělilo se PROTO Slovo věčné? Nestačí tu tvrzení, že Vtělení je dílem velké lásky Boží k lidstvu, že Kristus jest hlavou všeho stvoření, právě tak jako by nestačilo zjevení, že Bůh chtěl Kristem vykoupiti svět, ke tvrzení a vyvozování z toho, že Vykoupení jest jediným důvodem Vtělení. Všude v Písmě svatém jest uváděno, že se proto vtělilo Slovo, aby nám zjednal spásu. Nikde není výslovně tvrzeno, že pro svou větší slávu Bůh dopustil hřích a chtěl Vykoupení. Svátý Pavel rozhodně praví: Bůh uzavřel všechny lidi v neposlušnosti, aby všem prokázal MILOSRDENSTVÍ. Toto pak milosrdenství jest Vykoupením lidského pokolení Kristem. Zajisté, Bůh chtěl TAKÉ slávu svého Syna, ale jakkoliv jest skutečný tento úmysl, přece jenom jest, abych tak řekl, v druhé řadě. Tento důvod se takořka ztrácí před zdůrazňováním SPÁSY jako důvodu příchodu Ježíšova na svět. Stačí projíti texty Písma sv. (Marek II, 17, Jan XII, 27, III, 17, I. Cor. XV 20—28.)

Neméně zřetelné jsou i texty svatých Otců. Pochopíme pak, proč církev se modlí ve svém Vyznání víry při mši svaté: Sestoupil s nebe a vtělil se pro naši spásu...

Proto můžeme tvrdit, že, pokud nám jest možno vniknouti do Božích úradků, že pravým důvodem Vtělení Syna Božího jest naše Vykoupení. Proto praví sv. Tomáš na uvedeném již místě: „Protože Písmo svaté udává jako důvod Vtělení hřích prvního člověka, jest lépe praviti, že Dílo Vtělení bylo Bohem připraveno jako lék hříchu, takže, kdyby hřích nebyl, ani by nebylo Vtělení.“

Tím se uspokojí náš rozum. Jinak, kdyby měla býti důvodem Vtělení sláva Kristova, znamenalo by to, že by Bůh musil dopustiti největší zlo, totiž hřích, se všemi následky, se smrtí, s nebezpečím spásy, aby zjednal slávu svému Vyvolenému, takže by měl Kristus svou slávu z našeho pádu.

Oč útěchy plnější jest nauka, že spása naše pohnula Boha, aby nám dal Vtělení svého Syna. Bůh dopustil sice hřích, ale hned jeho otcovské srdce jest plno soucitu nad naší bídou. Bída naše vyvolala milosrdenství Boží a milosrdenství ustanovilo Vtělení.

Bůh se sklonil nad ubohým hříšným tvorem a ze soucitu chtěl, aby Kristus trpěl, a aby tímto utrpením zjednal si pak svou slávu, jež jej pozvedá nad anděly, lidi a celé stvoření.

Bůh proto dopustil neposlušnost, aby všechny zahrnul svým milosrdenstvím.

CH. V. HÉRIS O. P.

PRACOVNA

(V této rubrice budeme podávati jako dosud stručné praktické pokyny pro vnitřní život. Zde budeme též odpovídati na otázky z duchovního života. Na jiné otázky najdete odpověď v hovorně.)

„MÁ NEŠŤASTNÁ POVAHA!...“

„Mám nejlepší vůli, ale má povaha mne stále strhuje, je jako nezkrtné hříbě.“ Nebo — „To je hezké, ale není to pro mou povahu.“ Takové stesky často slyším. Tvá povaha — toť právě tvůj klíč k nebi. Je výbušná, prudká, snadno vzplane? Pak ji zapal Bohem, dej jí, ať hoří ohněm čistým a svatým a tvá povaha najde svého určení a svého upotřebení a tak i svého štěstí. Jsi povahy zádumčivé: „Proto nesmíš prý se mnoho věnovati samotě. Nesmíš mnoho se věnovati duchovnímu životu.“ Jak nádherná záminka k odvedení od duchovního života! A tak často jsem ji již slyšel. Kdybys řekl: Jsem povahy zádumčivé a proto se nebudu tolik obírat sebou. Budu se více obírat Bohem svým. V něm najdu si nejlepšího přítele. S ním budu hovořiti. Nebudu již tolik stále na sebe mysliti, což mi připomíná stále mou slabost a ubohost, a budu více mysliti na dokonalost Boží, v níž budu hleděti ponořiti svou malost a nedokonalost, to by byla jiná řeč.

Zásada: Poznati sebe a pak upotřebiti pro Boha a pro bližní svých vloh a své povahy. Zádumčiví oddají se Bohu, najdou si práci pro bližního a ve svém Bohu a ve své usilovné práci by našli pak tolik čistě, svatě a plné radosti, že by veškeren jejich smutek nutně zmizel. Prudcí budou prudce bojovati o Boha a jeho mír.

Právě naše povahové kazy a chyby mají nám dáti příležitost ke krásné práci na sobě samých. Když se podíváme do zrcadla Božího, vidíme, jak jsme špatní, co nám ještě chybí. Má to znamenati: složit ruce v klín a naříkati? Poznati své nedostatky, to znamená, přiložit okamžitě ruku k jich odstranění. To znamená trpělivý, vytrvalý zápas se sebou. To znamená neustoupiti dříve, dokud nezvítězí v nás Bůh. Třeba ten výboj bude postupovati krůček za krůčkem, třeba se nám bude ze začátku zdáti, že učiníme jeden krok vpřed a dva vzad. To nás nesmí zmýlit. Držme se trvale ruky Boží a mějme jen pevnou vůli státi se lepšími a uvidíte, jak brzo docílíte úspěchu. Svatí jen takto postupovali. Je to blud představovati si svatě jako bytosti, které spadly dokonale z nebe. Vedli se sebou poctivý boj, vedli v sobě zápas o Boha. Kolikráte i v nich se starý člověk vzpíral a vzdychal, nepovolili, až zvítězili. Mezi svatými jsou lidé všech povah. Vedle ohnivého sv. Pavla je tichá sv. Terezie Ježíškova, která při tom je plná svatě energie a síly Boží; vedle snivého a

přece tak velkého v utrpení Jindřicha Susona vidíme geniální organisátorku sv. Terezii, vedle Kateřiny Sienské, ztracené v Bohu a přece tak blízké všem potřebám celého křesťanstva, medituje ve stínu kříže a bolesti sv. Jan, doktor mystický. Vedle jemného, uhlazeného kardinála sv. Karla usmívá se humorný světec římských ulic, apoštol skotačící italské mládeže sv. Filip z Neri.

Každá povaha najde v Bohu své těžiště, jen třeba se k němu opravdu přikloniti. Každá povaha je pro opravdový, upřímný duchovní život. Jen pro jedny není: pro duchovní lenochy, trpaslíky a mrzáky, není pro ty, kteří mají plná ústa a snad i ruce Boha, jenž není však Bohem Izraele a Jakoba a Ježíše a svatých, nýbrž je to Bůh jejich sebelásky, jež si učinila z jeho služby sport nebo živobytí nebo řemeslo. BRAITO.

APOŠTOLÁT

Ta stálá výčitka: „Hlubina“ vede lidi „jen“ k duchovnímu životu. Dnes však je třeba apoštolátu. Vedete lidi do katakomb. Odvádíte mladé kněze a bohoslovce a laiky od skutečného života.“ To byly předhůzky, hořké výčitky posledních měsíců.

Jsou falešné, nesprávné. Plynou z hlubokého nepochopení duchovního života.

Kdybch jen mohl vás všechny uvést do katakomb, aby z nich pak jednou vyšli vyznavači nadšení a mužní! Kéž bychom jen zkazili dorost tou hroznou chorobou svatosti! Kéž bychom jí měli tolik, abychom ji mohli rozdávat. Ty výčitky jsou tak ubohé! Ale přece nutno na ně reagovati.

Celá tato mentalita spočívá na špatném pochopení duchovního života a apoštolátu. Co chce naše snaha pro prohloubení duchovního života? Chce učiniti lidi lepší, možno-li, svaté. Chce je zapálit pro Boha. Chce je roznítit svatým žářem Božím. Láska k Bohu pak, když je vřelá a když dozraje, sama jakoby automaticky rozlévá se pak na všechny, kteří toho potřebují. Chtějí všechny naučiti milovati Boha ti, kteří jej již dokonale milují. Jdou pak s pochodnou rozžatou a dávají lásku Páně všem, kdož po ní dychtí, aniž by si toho kolikrát byli vědomi. Jdou tito žháři, tito paliči a zapalují vše, co se jen zapálit dá.

A co chce jiného apoštolát? Není tohleto již velký apoštolát, co koná Hlubina, není tohle krásná Katolická akce?

Jsem přesvědčen, že ti naši čtenáři, kteří dobře čtou a rozumějí své vůdkyni, že jednají takto. Víím o mnohých případech, kdy zbožní a věrní Pánu hledají stále a stále, kde rozšířiti království jeho, aniž by o tom skládali účty anebo byli nějak organisováni. Není to jen organisovaný apoštolát, není jen organisovaná akce.

Ti, kteří jsou Boží, nechť jsou si především vědomi těchto zásad o apoštolátě: Čím jsem lepší a čím můj život opravdu odpovídá tomu, co věřím, tím větší sílu a vliv bude míti má zbožnost. Věrní Bohu jsou věrní i lidem. Protivní lidem dobré vůle jsou protivní též i Bohu a jejich zbožnost není než kroucením očí a nošením obrovských „nebeklíčů“.

Jak krásný apoštolát předkládá nám sv. Otec ve své nové encyklice o smírných obětech. Je to tak krásné téma, které příště obsírněji rozvedeme. Přeložíme též svým čtenářům celou tuto encykliku: Když spojíme utrpení svá s utrpením Ježíše Krista a když obětujeme své strasti, své bolesti, hořkosti, zklamání, kříže a boje Pánu za své bratry, vězte, že jste vykonali krásný skutek apoštolátu.

Konečně jest přirozené, že ti, kteří chtějí jíti do hlubin Božích a kteří se snaží o opravdu lepší, prohloubenější život, že ti nenechají pro sebe pokladů, jež v Božích hloubkách, v jeho sladkosti našli, že budou se snažiti to dále sdělovati, že budou pracovati usilovně, aby všichni z jejich okolí byli účastni Boží krásy a Pravdy, aby všichni poznali, jak sladký jest Pán. Pracujme trpělivě ve svém okolí, pracujme, kde se k tomu naskytne příležitost. Dobrý duchovní vůdce, dobrý kněz vám řekne rád, kde byste mohli své síly, své schopnosti uplatniti. Pracujte slovem, příkladem, skutkem. Pomáhejte jako praví křesťané, milující opravdu bližní, pomáhejte nezištně a vytrvale, kde pomoci můžete, napravujte omyly, vedte slepé, zahřejte ty, kterým je zima. Jedno pravidlo, jediné pro apoštolát: Vše učiniti, všeho se odvážiti pro Boha u svých bližních, když i my vše jsme učinili pro Boha v sobě.

A prakticky? Rozšiřování dobrých knih (upozorňujeme na ně pravidelně). Uvědomování nábožensky nevědomých, hledajících, kolísajících. Odstraňování pohoršení. Návštěva nemocných. Ujímání se a vedení zanedbaných dětí. Poctivá služba umělců jejich kumštem Bohu a bližním. Rozvedeme tyto praktické pokyny v některém z příštích čísel.

Ano, neplodnost jest ohavností, proto jen ďábel je neplodným. Jsme-li Boží, musíme dávat Boha druhým. Jinak ho nemáme. BRAITO.

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ

Podivným je Hospodin ve svatých svých. Jeden chvátá k Bohu dunivým krokem lva jiný, vzpíná k nebi ruce plné lilií, jiný se chrání před září Boží velebnosti rudými květy růže mučednictví; sv. František kráčel za dobrým pastýřem jako tichá ovce, stoupal k nebi jako hrdličky a holubice stoupají k nebi jen v šumotu křídel, hrdlo zalité nevyzpívaným vrkotem lásky.

Zdalo by se, že právě Savojan by měl vypadat jinak, vždyť ty savojské hory spíše vychovávají rázné kostnaté povahy. V klínu hor se na zámku Sales narodil v srpnu r. 1567 první syn zámeckých pánů Františka a Františky Saleských. Šlechtici rodiče, ne snad tolik pro rod, více pro duševní ušlechtilost. Lásku k Bohu a k bližnímu dýchat od prvního zalapnutí dechu je štěstím. Nezavírali rodiče Františkovi ruku před potřebným katolíkem ani bludařem, neudrželi ji zavřenu, ani když Bůh po nich požádal prvorozeného syna, jejich naději a pýchu. Bůh viděl a vrátil úroky z půjček Kristu — chudšasi. Rozplynuly se obavy o život slabého dítěte, Prozřetelnost mu dala dobře růst, aby zdolal námahy, které jej čekaly na misiích u kalvínů v Chablaisku. Dítě začíná mluvit; praví životopiscové, že první slova Františkova byla „Bůh a matka mne mají rádi!“ Mělo to být klíčem k jeho životu — chvalozpěvu lásky Boží? Myslím, že ano. Celá povaha zjevovala dítě citlivé, poddajné. Tím snadněji v srdci se ujímalo símě lásky k nebeskému Otci, símě soucitu s ubohými, símě seté rukou milující matky. A otec, vychovatel v „občanských“ ctnostech, netrpěl nemožné měkkosti a zhýčkanosti. Hory, skoro věčné pro nás vtiskaly duši tvrdou vytrvalost.

Za otužením těla přišlo otužování ducha. Hoch osmiletý odchází do Annecy, aby stavěl základy vzdělání; státníka z něho chtěl mít otec. Dobré sémě domácí výchovy neslo ovoce. Výborný prospěch, zbožné chování a vytrvalost pobídly otce, aby poslal Františka na studie do Paříže. Neviděl příliš rád Františka přijímat v zářijové suché dni r. 1579 tonsuru; asi tušil, že se nesplní sny o zářivé světské kariéře prvorozence. František ani nechtěl do navarské koleje v Paříži, nýbrž si dobral povolení studovat u jesuitů.

Matka dala synovi na cestu hrst Božích perel svatých napomenutí, otec přidal rysy pravého šlechtictví ducha a mladý syn odjel v průvodu P. Déage odkrýt nové světy. Dostí nerovná společnost: František mírný, tichý, spíše bojácný. Mínění moderních životopisců, že sv. František nebyl vlastně prchlivý a prudký jak praví starší životopisci, zdá se mi správnějším; darmo jsem pídil po více událostech, které by tvrzení o Františkově prchlivosti dostatečně dokazovaly jako rys povahy; P. Déage, muž sice v jádře dobrý, ale prudký a často i tvrdý. Proto snad k němu František nepřilnul, ač spolu žili dosti dlouhou řadu let; velmi zřídka na něho vzpomíná.

Paříž, Františkův Rubikon k nebi, místo největšího utrpení a také velikého vzmachu. Pobyt v Paříži byl dobrou usilovného studia věd světských a bohoslovných; nerad, ale z poslušnosti vůči rodičům se věnoval i společenské šlechtické výchově. Než i ta jenom vybrousila jeho vrozenou jemnost. Styk s posvátnými vědami a s celou družinou výtečných řeholníků různých řádů jenom více rozněcoval Františkovu náklonnost k dokonalému životu. Modlitba, rozjímání, duchovní četba a hovory, kající skutky, studium a chvíle nutného oddechu — toť celodenní program budoucího světce.

Vinař lisuje hrozny, jinak by se vína nedočkal. Nebeský Hospodář chtěl také Františka změnit ve „víno silných“ a tak ho sevřel tuhou zkouškou. Do duše Františkovy se zakousla pochybnost o vlastním spasení. Vzduch byl ještě přesycen epidemií předurčení hlásaného „reformátory“; strašná nejistota rozžírala klid srdce. Darma František hledal záchranu ve spisech sv. Otců, darmo se ptal sv. Tomáše doktora andělského. Kvetoucí louka vypálena v poušť. Sucho, horko k

udušení. Duše se svíjela, tělo chřadlo a ústa jako by byla němá; nikdo nevěděl, kam se podívá míza nadějného stromu. Přes měsíc trvala chůze údolím smrti. Pastýř nedal zahynout a vedl miláčka do chrámu sv. Štěpána du Grés k obrazu „Černé“ P. Marie. „Pomni, ó dobrotivá Panno“ prorazilo a Matka Slova vyprosila slovo zmučenému srdci: „Dej mi, Bože dobrotivý a milosrdný, aspoň za života na zemi Tě celým srdcem milovat a Tobě žít, když už na věčnosti měl bych stát mezi těmi, kteří Tě nenávidí!“ Zavázal si Královnu panen, jejíma rukama nabídl Beránku lilii sv. čistoty a jí samé denní věnec růží sv. Dominika. Olovené mraky pochyby se naráz rozlomují a zasnívá slunce lásky Boží, slunce, které již nezhaslo a nezahasne, neboť „láska přetrvá víru i naději“ Nemožno přestat milovat Boha v nebi, těžko roztrhnout zlatá pouta lásky Boží za života na zemi. „O Božím milosrdenství budu zpívat na věky.“

To nebe odpovědělo: „Jelikož jsi mne chtěl ve všem i ve svém zavržení oslavit, oslavím tě já a věčně budeš mi v nebi zpívat chvály; spása duší je oslavou mého jména — které není Odsuzovatel, ale Spasitel.“

(Pokračování.)

BŮH A JÁ

Pokud si člověk neřekne ve svém srdci: Jen Bůh a já jsme sami na světě, nenajde pokoje.

„SLOVA OTCŮ“ (ALOINOS)

ŽEŇ

DUCHOVNÍ ŽIVOT

Velice cenným obohacením mystické literatury jest tento další svazek nového vydání spisů velkého učitele duchovního života SURINA CAVALLERA: LETTRES SPIRITUELLES DU P. SURIN (Toulouse, Revue d'Ascétique et de Mystique, stran 460.). Vydavatel vyňal ze spisu Surinova o poznání věcí mimo tento svět značnou část, jež líčí trpké zkoušky, jimž byl Surin podroben, když byl nucen vymítnouti ďábla z posedlého. Po těchto krutých zkouškách přišel čas nevýslovných darů a milostí, jež rovněž Surin popisuje. Tvoří tudíž jakousi autobiografii duše opravdu mystické. Kniha tato, hlavně pak znovu zde vydané kapitoly, hodí se jako přesné vodítko k rozeznání pravých mystických, nadpřirozených zjevů od jich padělků. Následuje pak další část listů Surinových. O prvé jsme již referovali svého času. Jaký oheň a jaká síla s moudrostí září z těchto listů! Ach, býti řízen takovým vůdcem jest jistě velké štěstí. Celý duchovní život je tu probrán v těchto dopisech, všechny obtíže, veškeré zkoušky jsou rozebrány, na všechny je tu dán lék. Vřele doporučuji všem vůdcům duší.

Mystiky tzv. flámské školy, neznáme u nás mnoho. Nejznámější z nich je Tomáš Kempický, známý svým „Následováním Krista“. Proto jen možno uvítati, když byla konečně podána i širšímu čtenářstvu přístupná studie o flámských mysticích. Dílo, jež napsal M. BRUGGEMAN, má divný titul: LES MYSTIQUES FLAMMANTS ET LE RENOUVEAU CATHOLIQUE EN FRANCE. Autor totiž pojednává o flámských mysticích a jak si jich kdo ve Francii všímá. Ohřívá při tom dávno odbytou pohádku o rozdílu mezi dvěma časopisy mystickými ve Francii, mezi La vie spirituelle a mezi jesuitskou „Revue d'ascétique et de mystique“, jako by dominikánská La vie spirituelle byla časopisem pro nábožnost a časopis druhý pro pravou vědu mystickou. Názor tento je naprosto nesmyslný, když uvážíme, jak hluboké a odborné studie tam uveřejňuje od začátku P. Garrigou Lagrange. To ostatně jen mimochodem. Ještě nikde jsem nenašel tak přehledně a poutavě shrnuto vše, co je třeba vědět o této bohatě a plodné škole duchovního života. Vřele doporučuji. (Nakl.: Mercure de Flandre, Lille.)

Cennou pomůckou pro uvarování se různých bludů, jež jsou tak blízko různých vysokých nauk mystických pro slabost našeho poznávání, jest dobré dílo, které chce býti pokusem o vědeckou vážnou popularisaci. Myslím tím dílo JANSEN S. I.: BAIUS ET LE BAIANISME. Poutavou a přece čistě vědeckou metodou probírá Jansen život tohoto podivného ducha, jímž byl Baius, uznává jeho bezúhonný život a provádí jeho učením, jeho blud, určuje jejich nebezpečnost, jejich historickou souvislost a jejich vliv, zhoubný, neblahý vliv úzkoprsé strohosti a přísnosti. Nutno dobře pročísti

tuto knihu, jež jest výstražným mementem všem těm, kteří zdůrazňují příliš nadpřirozené v člověku, až zabřednou do čirého naturalismu, jemuž jest nadpřirozeno tak blízké člověka a tak vnitřně s ním spjato, že se stává vnitřní nutností, že stahuje nadpřirozené k přirozenému. Falešná mystika často až sem došla. V tomto směru jde Jansen krok za krokem a dokazuje svou hesi přesně a pevně, začez jsme mu opravdu vděčni. Protože se jedná o vědeckou popularisaci, jest dílo srozumitelné i každému trochu vzdělanějšímu čtenáři. (Nakladat.: Museum Lessianum, Louvain.)

Když mluvíme o mystice, nemůžeme přejíti mlčením jednoho z těch, kteří v chladné naší době první zase po dlouhé době upozorňovali na mystiku. Tak vzpomínáme s Francií, že jest tomu právě sto let, co se narodil velký bojovník slova Božího Ernest Hello. Jeho spisy jsou známé edicemi Staroříšskými a Kuncířovými. Co slovo Hellovo, to perla, to oheň duše zapálené pro Boha. Proto jsem tak radostně sáhl po nové knize dosud neotištěných a neznámých essayí Heliových. Vyndala je MME J. PH. HEUZEY: HELLO REGARD ET LUMIERES. (Perrin, Paris, 1929, cena 12 frs, str. 216.) O milosti, o ceně duše, o velké lásce Boží mluví tyto roztroušené črty, jež jsou opravdu dobře, zcela v duchu Hellově sebrány. Bylo by jich věru škoda, protože dobrých slov není mnoho, a Hello jich dovedl dávat, protože mnoho mlčel a mnoho poslouchal hlasu Božího. Duše vyprahlá, unavená, hladovící ráda sáhne po této svěží novince.

Do podobného ovzduší uvádí nás nová kniha od JEAN RAVENNE: MARIE DE JÉRUSALEM. (Plon, Paris, 1928, 15 frs.) Dlouho stál Ravenne před madonami byzantskými i renesančními i moderními, mnoho se modlil k Matce neposkrvněné, přemýšlel a stále si představoval, jak žila na světě ona - Matka naše, a z těchto meditací a hledání jejích stop v tomto slzavém údolí vytryskla tato kniha o P. Marii. Nenamáčí své pero ani do apokryfů ani do báchovek, hledá ve svém nitru a v nitru všech těch, kteří milovali P. Marii, a pak o ní mluví, jako mluví dítě o drahé matce, o té, ke které se právě dlouho již chystáme a kterou chceme krásně vylíčiti těm, kteří jdou s námi.

Stále a stále opakujeme, že liturgie jest vzácným pramenem duchovního života. Dlouho jsem hledal marně nějakou dobrou a lacinou, při tom však úplnou a přehlednou příručku o liturgii pro naše laiky, kteří se tak živě o liturgii zajímají. Teď mi přišla do ruky taková dobrá kniha, proto o ní hned referuji. DAVIDE LUPI napsal svou knihu SPIRITO E VITA O LA S. LITURGIA. Prvý svazek právě vyšlý pojednává o posvátných slovech a úkonech. Nejprve podává přehled a charakteristiku různých liturgií. Velmi zajímavá jest stať o Písmu sv. v liturgii, o úctě k P. Marii, o různých nejznámějších modlitbách, o tom, co znamená rozpínání, spínání, skládání rukou v liturgii. Neváhám vřele doporučit tuto knihu každému, kdo chce věděti, proč to či ono jest v liturgii, a kdo se chce s porozuměním modliti a obcovati bohoslužebným úkonům. Zakoupením pak této italské knihy (Orfanotrofio femminile Divina Provvidenzia Genova-Sampierdarena) dáte podporu opravdu velmi potřebnému sirotčinci.

Duchovní proudy všech dob jsou tak těsně navzájem spjaty, že, ač toho kolikrát většina vrstevníků ani nepozoruje, jeden proud druhý prolíná a jeden z druhého přijímá a jeden druhému mnoho vděčí. Proto tím zajímavější jest studie, kterou právě dokončuje třetím svazkem P. POTTIER: LE P. LALLEMENT ET LES GRANDS SPIRITUELS DE SON TEMPS. (Téqui, Paris, vol. I.—III., sv. po 400 str. v ceně 15 frs. každý.) Kniha Pottierova jest dobrým doplňkem Bremondových spisů, jež právě zase vyšly v nových dvou dalších svazcích. V knize jest sneseno neuvěřitelně mnoho materiálu, jež nám dají lépe pochopiti velkou osobnost P. Lallementa, jakož i jeho doby, která byla dobou velkého duchovního snažení ve Francii. Zbožnost P. Lallementa a jeho celý duch a jeho škola jeví se nám tu v novém, krásném světle. Bylo by na čase, aby bylo něco již u nás přeloženo z tohoto velkého vůdce duší. Braitto.

Z RŮZNÝCH POLÍ

H. BAHR: NANEBEVSTOUPENÍ. (L. Kuncíř, Praha II., str. 400, cena ?) Překlad duchaplného a obdivuhodného konvertity H. Bahra, pořízený v redakčním kroužku našeho časopisu. Ukazuje cestu člověka k Bohu přes jednotlivá úskalí moderní doby. Řekl bych, že je to ve způsobu románu podaný duch. časopisu „Na Hlubinu“; více ještě: snad po prvé tu románovou, ale závratně hlubokou formou se ukazuje duševní dílna duchovního člověka — askety ve dvacátém století. Objednejte si tuto knihu všichni. Ona vám otevře pochopení mnohého, co vám dosud zůstalo tajemstvím. —es

H. FAHSEL, kaplan: EHE, LIEBE, SEXUALPROBLEM. (B. Herder & Co., Freiburg i. B., str. VI+144, cena 4 Mk.) — Křesťanská filosofie, s posvátnou jemností rozebírající taje lásky, manželství a pohlavních sklonů. V době tak zpopvrchnělé je tato kniha vůdcem nad jiné povoláním k návratu zdravého smýšlení a cítění. —es—

QUINET ABBÉ: CARNET DE PRÉPARATION D'UN CATÉCHISTE. (Spes, Paris, 1928, stran 357, cena 20 frs.) - Příručka pro přípravu katechety. Vidět, že ji sepsal praktik a jistě dobrý vychovatel. Má dvě veliké přednosti: vychová a vede k přehlednosti („užívej tabule!“), učí uživatnit látku, prožít dětmi, toho všude nenajdete. Za každou částí tichá vybídka k zpytování svědomí „Poznámky z vlastní hodiny“. Multifariam multisque modis... Má ještě vyjít díl o příkázáních a o svátostech, tento je o víře. Zkoušel jsem některé části a prakticky osvědčily se. Nelitujte dvacíti franků, kniha stojí pro svůj obsah za hodně víc. Velmi jsem při studiu Quinet-a vzpomínal na P. Kubíčka z olomoucké fakulty. —a.

BUZY: PENSIERI DU SUOR MARIA DI GESU CROCIFISSO. (Marietti, Torino, 1928, str. 140, cena 3.50 lir.) Znáte jistě podivuhodný život této vroucí, žhavé karmelitky betlemské. Rozšiřovatel její úcty stává se rozšiřovatelem jejích myšlenek. Přítomná kniha zachycuje její duši energickou, smělou ve velké touze po svatosti vlastní i bližních, četba je bezpečnou vedoucí rukou. Přeložíme co nejdříve něco z těchto „Myšlenek“ v příštím čísle Hlubiny. Braitto.

FERRINI C.: PENSIERI ET PREGHIERE. (Vita e pensiero, Milano, 1928.) — Na milánské universitě učil před nedávným časem velký právník Ferrini. Svatostí svou, opravdovostí křesť. života, hrdinným stupněm ctností získal si obdivu křesťanstva. Má býti brzo beatifikován. Bude to prvý světec ve fraku. Také „myšlenky“ jako v předešlé knize, ale přece rozdílné. Jasná, přesná mluva, mluva odměřená jak právník, svědomitý právník jen dovede odměřovati. Myšlenky zralého muže, modlitby nevinného velkého dítěte, dítěte evangelickou, jasnovidnou prostotou. Obě knihy, zvláště druhá vydaná ve vkusné vazbě, hodí se za krásný dárek. Braitto.

MUDr. R. W. HYNEK: ŽIVÝ OBRAZ UKŘIŽOVANÉHO. (Akciová tiskárna, Praha II., Spálená 15, str. 150, cena 12 Kč.) — Páté, zcela přepracované, systematicky upravené a nejnovějšími událostmi doplněné vydání knihy očitého svědka o Konnersreuthské stigmatované. Knihu lze objednat v administraci „Na Hlubinu“ za prémiovou cenu 10 Kč.

TYŽ: EXISTUJÍ ZÁZRAKY? (Kazatelna, Pelhřimov, str. 32 se 4 obr., cena Kč 1.20.) — Odborný rozbor uzdravení Koutníka a Glabazny s obranou zázraků. I tuto brožurku dodá administrace. —es—

DR. OLDŘICH KARLÍK: ZHOUBNOST LŽI VE SVĚTLE UČENÍ SV. AUGUSTINA. (V komisi Matice cyrilometodějské v Olomouci. Stran 90.) — Tato práce msgra dr. O. Karlíka by se měla co nejvíce zpopularisovati, a jsme srdečně vděčni za tlumočení tohoto výkřiku sv. Augustina do doby lži prolezlé ve všech vrstvách. Kniha je psána slohem každému přístupným. —es—

DR. F. MITZKA S. J.: DIE GLAUBENSKRISE IM SEELENLEBEN. (Verlagsanstalt Tyrolia, Innsbruck, Str. 60, cena 1.10 m.) — Populárně zpracovaná theologická nauka o úkonu víry a psychologii náboženské pochybnosti a odpovědnosti za ni. Velmi vhodné pro vzdělanější laiky. —es—

PIERRE-QUINT LÉON: LES DROITS DE L'ÉCRIVAIN DANS LA SOCIÉTÉ CONTEMPORAINE. (L'Artisan du Livre, Paris, 1928, stran 79, cena ?) — Zajímavý sešit z „Cahiers de la Quinzaine“ pro moralistu, sociologa i pro literáta. Pokud patří spisovatel veřejnosti, jak daleko smí veřejnost nahlédát do jeho soukromí? Kdy a kdo má právo uveřejnit listy spisovatele, veřejně činné osoby? Otázka plná života, zvláště v jednotlivostech. —a.